

כך סללתי דרכי

יוסי קשאני

כך סללתי דרכי יוסי קשאני

כל הזכויות שמורות למשפחה ולהוצאה גלילית ©

ראיונות ועריכה: אורנה ריין
עיצוב ועימוד: נויה קסטוריאנו

נדפס בישראל 2022
מסת"ב: 7-26-7774-965-978 - ISBN

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, להמיר לספר אלקטרוני, לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכאני או אחר כל חלק שהוא מספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא ברשות מפורשת מהמחבר.

יוסי קשאני ז"ל
2021-1955

עמוד אחרון בספר חייו

אורנה ריין

יום לפני שנשם את נשימתו האחרונה, עוד הספיק יוסי להשאיר לי שתי הודעות מוקלטות בטלפון. קולו היה חלש ודבריו נשמעו קטועים ושבורים על רקע צפצופי המוניטור והמכשירים אליהם היה מחובר. הוא דיבר בקושי, חיבר מילה למילה תוך כדי שהוא נושם בכבדות ומנסה לטעת בי זיק של תקווה להמשך שעוד יבוא. כבר שבועיים שהיה מאושפז והתקשורת בינינו התנהלה בשיחות קצרות ובהודעות כתובות על פי לוח הזמנים שהתאים למצבו ולמידת הכוח שצבר בין טיפול לטיפול.

חודשים מעטים קודם, קצת אחרי שאובחן סרטן באחת מריאותיו והוא כבר נכנס לשגרת טיפולים, פנה אליי יוסי כדי שאסייע לו בכתיבת האוטוביוגרפיה שלו. בשיחת הטלפון הראשונה הוא נשמע נחוש והחלטי להתחיל בתהליך ולא רצה לבזבז אף רגע. באותו שבוע נפגשנו בביתו שבהרצליה פיתוח והתחלנו לעבור ביחד על זיכרונותיו, על סיפורי ילדותו בפרס וחבלי הקליטה בארץ, על שורשי המשפחה ועל הדמויות המשמעותיות בחייו. יוסי סיפר בשטף ובגילוי לב את אשר עבר במהלך חייו ולמרות שלא הייתה בינינו היכרות מוקדמת, מהר מאוד הבנו כי פרק אחד בסיפור החיים שלו התקיים במקביל לשלי ובקרבה גיאוגרפית שבלתי תיאמן. גילינו כי אנחנו מכירים אותם אנשים, קשורים לאותם מקומות בגליל וכי שנינו למדנו באותה שכבה בתיכון האזורי. היו לנו אותם מורים והכרנו את אותם בני כיתה, לכאורה יכולנו להכיר כבר אז לפני עשרות שנים בכיתה ט'. אך זה לא קרה. זוהי אולי התמצית הכואבת של אותו פרק בחייו של יוסי כילד חוץ בקיבוץ מלכיה, הילד שהיה שם, אך תמיד הרגיש שהוא לא שייך. זהו גם הפרק בחייו שחיבר אותנו בעבותות כשיצאנו יחד אל המסע לו התחייבנו שנינו. במסע הזה גיליתי את יוסי שמבצע לעיניו החודרות מסתתר ילד רגיש ובודד, אך גם גבר חזק בעל כוחות עצומים שבעזרתם הצליח להמריא ממקומות קשים ולהגיע להישגים מכובדים בחיים כמו בעסקים, אדם שיודע לאן פניו ולא שוכח לרגע את האנשים שליוו את דרכו.

שוחחנו בעל פה ובכתב, נפגשנו הרבה פעמים, אם בביתו של יוסי או בפגישות זום שבועיות, לנגד עינינו עמדה המשימה שהוא לקח על עצמו בנחישות בהירה ובמלוא הכוונה. היו בחודשים אלה רגעים של התרוממות רוח, למשל כאשר נסע עם הבנים לבקר בגליל, בעקבות ילדותו, או כשיצא לסופשבוע בצימר במושב רמות עם ציפי

והמשפחה, וכמובן ההתרגשות הגדולה מחתונתם של ליאור וג'סי. והיו גם רגעים קשים של סבל גופני וכאב פוצע.

הקשר שנוצר בינינו והתקיים באופן רציף במשך כל חודשי חייו האחרונים, קיבל משמעות עמוקה עוד יותר כאשר יוסי אושפז והיה ברור לשנינו כי עלינו להשלים את מלאכת הכתיבה והכנת הספר לדפוס, ויהי מה. כשבוע לפני שאושפז, כנראה באחד הרגעים שהייאוש הצליח לחדור את קליפתו השאיר לי את ההודעה הבאה, "אם אלוהים רוצה לקחת את החיים של מישוהו אז שייקח, למה לתת לו לסבול ככה? אבל מצד שני אני חושב שאולי הוא מחכה שאני אגמור לכתוב את הספר" ... והוא חיכה.

בפגישות הטלפוניות האחרונות סיימתי להקריא עבורו את הפרקים האחרונים שכתבתי מפיו. היו אלה רגעים בהם ביקש יוסי מהאורחים הרבים שבאו לבקר, לעזוב את החדר כדי שיוכל להתפנות לכתיבה המשותפת. הוא היה כבר חלש ומותש, אך באופן מדהים הצליח לאסוף את טיפות האנרגיה האחרונות שבגופו כדי להתרכז בהקשבה ולתקן אותי היכן שצריך היה לדייק ניסוח כזה או אחר, ולהשלים את מילות הפרידה. הספקנו לעבור על התמונות הרבות ששלח לי כדי שחלקן יופיעו בספר וכשהצעת להראות לו דוגמה של עמודי הספר המעוצבים, הוא אמר שאין צורך, "אני סומך עלייך, כמו לכל אורך הדרך". על שם הספר הסכמנו מספר שבועות קודם וכעת ביקש יוסי שרק אתן לו לבחור את הכריכה לספר, והוא בחר.

בתהליך העריכה של סיפורי חיים המבוססים על מפגשים כמו אלה שקיימתי עם יוסי, תמיד אני לוקחת בחשבון שעד הרגע האחרון, כלומר עד הדפסת הספר, אוכל עוד לשאול שאלות, להשלים את החסר, לתקן ולדייק את אשר כבר נכתב. עם יוסי הכל קרה קצת אחרת, העובדה כי כתיבת הספר נעשתה בחודשי חייו האחרונים, מחדדת את ההבנה כי זהו סיפורו של אדם שמסכם את חייו, והוא עושה זאת מנקודת מבט בה הוא נמצא בפרק האחרון של חייו.

יוסי קשאני, שחדר לליבי, עמד על כך שאשלים את הוצאתו לאור של ספרו האוטוביוגרפי, אף כי ידע שהוא לא יזכה לראותו, זו הייתה מורשתו והוא הפקיד אותה בידי כאוצר מרגש בעל ערך ייחודי וחד פעמי. בידיים רועדות ובעיניים מצועפות אני רוצה לקוות כי דמותו תמשיך לחיות בין דפי הספר ובלבבות אוהביו הרבים.

לילדי ולבני משפחתי,

תמיד חשבתי להוציא ספר שיכיל את הזיכרונות שלי ואת המחשבות שלי על החיים. לאורך השנים סיפרתי לכם, לא פעם, קטעים מהתלאות שעברתי בתקופות חיים שונות, חוויות שבנו אותי ועזרו לי לפלס את דרכי בעולם. הרצון שלי להעלות על הכתב את סיפור חיי התחזק מאוד לאור המחלה שתקפה אותי בחודשים האחרונים, הספר הזה הוא כמזכרת לכולכם.

אני מקווה כי בעת שתקראו את הדברים ותתבוננו בתמונות שבספר, תוכלו להבין יותר טוב את הדרך הארוכה שעשיתי. לאורך החיים עמדו בפניי אתגרים רבים ולא מעט מכשולים, לא נתתי לעצמי לשקוע אל תוך הקשיים. כבר כילד קטן גיבשתי דרך עצמאית ולקחתי אחריות על עצמי ועל מה שאני עושה. לפעמים דווקא ההתמודדות עם קושי היא מחשלת ויכולה להיות מקפצה בחיים, הייתי רוצה כי תזכרו את המסר הזה גם בעתיד כאשר תאלצו להתמודד עם קשיים שונים שיעמדו בפניכם.

על בשרי למדתי כי הכלי שעוזר יותר מכל להתמודד עם אתגרים בחיים, זו היכולת שלנו לסלוח. את התכונה הזו קיבלתי מאימא שלי, היא הייתה אדם שידע להבליג, ידעה להתפשר, להמשיך הלאה ולא להיתקע, ותמיד שמרה על אופטימיות. החיים לימדו אותי לסלוח ולא לשמור על הכעסים בבטן, כשאתה מוותר על הכעסים אתה מוותר גם על השנאה המחרחרת בתוכך, כשאתה סולח אתה מקל על עצמך.

גם בעולם העסקים בו פילסתי את דרכי הארוכה, אני מקפיד תמיד על גישה ישירה, ישירה ולא דורסנית. לדעתי התקדמות על חשבון אנשים אחרים, זוהי אינה הדרך להצלחה. אם תאמינו בסביבה שבה תעבדו ותצליחו ליצור מעגלים של אנשים טובים סביבכם, ויחסים של שיתוף פעולה, תוכלו להצליח. במקרה שלי, אלה האחים שלי והעובדים שלי שהולכים איתי שנים רבות ביחד ואנחנו מצליחים לשמור על יחסים של כבוד הדדי והערכה מבלי לדרוך אחד על רגלו של השני.

הספר הזה הוא שלכם ובשבילכם.

אוהב אתכם,

יוסי קשאני

תוכן העניינים

13 התחלה בטהרן

29 חיים חדשים בארץ

49 תום הילדות

61 יחסים ומשפחה

85 כך סללתי דרכי

109 לבד אבל ביחד

התחלה בטוהר

לילי, איציק ואני

נקודת הפתיחה

אני מסתכל על שנות חיי הראשונות וחושב לעצמי איזו דרך ארוכה ומפותלת עשיתי עד שהגעתי למקום שבו אני נמצא היום. נולדתי למשפחה יהודית מבוססת, אפילו אמידה, בטהרן, אך נקודת הפתיחה הזו נשארה אי-שם מאחור, באיראן של שנות השישים-שבעים במאה הקודמת. עליתי לארץ בגיל שש ומלהיות ילד עולה-חדש הכי דחוי ולא מוצלח, הפכתי בכוחות עצמי להיות מי שאני, אדם עצמאי שעומד על הרגליים, מתגבר על משברים, אוהב אנשים ויודע גם לעשות עסקים. במשפט אחד אפשר לומר שהצלחתי לצמוח ממקום כמעט בלתי אפשרי ולהגשים את רוב חלומותיי.

נולדתי ב-3 באפריל, 1955, הוריי לואיז ואברהם, באו שניהם ממשפחות גדולות, לאבא היו חמישה אחים ואחיות, לאימא היו שישה. הקהילה היהודית הייתה ידועה בהיותה אמידה וחבריה חיו חיים של רווחה ועושר. פעמים רבות אני נזכר, אפילו בגעגועים מסוימים, בשנות הילדות שלי שם, במשפחה הגדולה, בבית הגדול שלנו שהתנהל על ידי צוות שכלל עוזרים, טבחים ואפילו נהג אישי היה לאבא שלי.

הספקתי להיות בבית ספר יהודי כשבועיים עד שעזבנו ועלינו ארצה. הגן שהלכתי אליו לא היה יהודי ואני בעיקר יודע שנחשבתי לילד מאוד שובב שם. למשל, יום חורפי אחד, כשבחוץ הכל היה מושלג, הגננת כנראה עצבנה אותי, אז כתגובה לכך יצאתי אל מחוץ לגן וחפרתי בור בשלג, שבו החבאתי את הנעליים של כל ילדי הגן. היום אני מסתכל על זה בחיוך, כמעשה שובבי, אבל למחרת הודיעו להורים שלי שלא יביאו אותי לגן יותר, כך שזה היה כמובן עניין רציני. מעשי שובבות מעין אלה היו

כנראה חלק ממני באותן שנים ראשונות. אני זוכר שבגיל שש התנעתי את האוטו של אבא שלי, והתחלתי לנסוע עד שנעצרתי בתוך בור, אליו נפל הרכב.

משפחת קשאני, משפחתו של אבי היא מאוד מאוחדת, אבא עבד עם האחים שלו בעסק המשפחתי. הם היו בענייני נדל"ן, סחרו במגרשים, בנו פרויקטים רציניים של מרכזים מסחריים ופסאז'ים, אחד מהם, פסאז' קשאני שהקימו בטהרן, קיים ופועל עד היום. החיים שם היו מאוד טובים. היהודים הרי חיו בפרס מאות ואפילו אלפי שנים, כך שהם השתלבו בחברה ואפילו אמצו מנהגים של הפרסים, אבל נשארו גאים ביהדותם. שם המשפחה שלי, לדוגמה, הוא שם פרסי, אך כדי לשמר את הזהות היהודית הוסיפו לשם קשאני את השם 'יצחק', כך שהוא מופיע בתעודות הזהות קשאני-יצחק.

היהודים הפרסים נחשבו למצליחים ולעשירים, והיו במעמד גבוה גם מבחינת ההשכלה. רוב העסקים הגדולים בטהרן באותן שנים כמו בתי מלון, וחברות ענק היו בבעלות משפחות יהודיות. ישראל נחשבה אז כידידה ועזרה לאיראן בתחומים שונים כמו חקלאות, רפואה וטכנולוגיה. פעלו שם חברות ישראליות כמו סולל בונה ואחרות, ועבור היהודים זו הייתה גאווה גדולה. היחסים בין ישראל לאיראן היו מצוינים, הייתה אפילו טיסה יומית בין שתי המדינות. האצולה האיראנית הייתה מגיעה לישראל לקבלת טיפולים רפואיים ואפילו השאה הגיע לכאן לצורך טיפול רפואי. אומנם הייתי ילד צעיר, אך הספקתי לראות

אני עם אימא בפרס

במו עיניי את ההפגנות שהנהיג חומייני נגד היהודים ונגד ארצות הברית ברחובות טהרן בתחילת שנות השישים, זו לא הייתה המהפכה הגדולה של 1979 אלא "מיני מהפכה". האמריקאים אז תמכו בשאה ונתנו לו אור ירוק לעצור את ההפגנות, בכוח. חומייני, אומנם, גורש לצרפת, אך היהודים נכנסו ללחץ מהמצב. גם המשפחה שלי הושפעה מהיחס ליהודים וההחלטה שקיבל אבי להעלות אותנו לארץ, הייתה במידה רבה תוצאה מהתערערות מעמדם של היהודים.

הורינו עם שלושת הילדים הגדולים ובאמצע המטפלת

סופו של הטלה

הקהילה היהודית ומשפחתי המורחבת בתוכה, קיימה לאורך השנים את המסורות הקשורות לחגים ולמועדים ביהדות. בחיי היום יום שלהם הם חיו כמו המקומיים, ללא סממנים בולטים של יהדותם, אך עם זיקה ברורה לדת היהודית ולארצישראליות, זו הייתה גאוותם. אני זוכר שאבא היה עושה קידוש בשבת, אך מצד שני לא נהגו לשמור על השבת במשפחה שלנו. בחגים אבא היה הולך לבית הכנסת, שם גם היו מציינים אירועים כמו ברית מילה, בר מצווה וחתונות. מבין חגי ישראל יום הכיפורים היה החג הגדול.

בפסח היה מנהג שמביאים טלה הביתה וקושרים אותו בחצר עד שיבוא השוחט ויבצע שחיטה כשרה. כשהייתי בן חמש או שש, שבועיים לפני החג אבא קנה טלה ושם אותו בחצר הגדולה. אני לא קישרתי את בעל החיים הזה למסורות של החג ונקשרתי אליו. האכלתי את הטלה כל יום ודאגתי לו. יום אחד אני חוזר מהגן ורואה שהטלה איננו, נעלם. עברתי מאחד לאחד ושאלתי איפה הוא? "היה חולה לקחנו אותו לרופא", זו הייתה התשובה. אחרי כמה ימים התקיימה סעודת ליל הסדר, כל המשפחה הוזמנה אלינו לבית. המטבח היה מאוד גדול, כל האחיות של אימא שלי היו באות ומבשלות את האוכל ביחד, האוכל הפרסי היה חלק מההוויה כמובן.

הדודים ובני המשפחה רובם חיו באותה שכונה עשירה, במרחק הליכה מאתנו. לקראת הערב, אני זוכר שהדודים הגיעו אלינו, קרוב לשישים איש. היה שולחן גדול מאוד שסביבו ישבו כולם והביאו גם רב שיעביר את הערב. הסתבר שהסיפור על הטלה שטיפלתי בו ונעלם עבר מפה לאוזן, ואז בן דוד שלי ז'ק, איתו נשארתי בקשר טוב כל השנים, שואל אותי, 'אתה יודע איפה הטלה שלך?' ומראה לי את הצלחת על השולחן. הייתי בהלם, רק אז קלטתי מה קרה לטלה, אני לא אשכח שמשכתי את המפה של השולחן בכוח, כל האוכל נשפך ואני קבלתי סטירה מאבא שלי. האירוע הזה היה ממש טראומטי, ועד היום אני לא יכול לאכול טלה, לא יכול אפילו להריח בשר טלה ולא נוגע בזה בשום אופן.

המשפחה שלנו בטורן

הוריי לואיז ואברהם

אבי, אברהם קשאני, בן 91, בימים אלה בהם אני כותב את ספרי, הוא חי אצלנו בבית בהרצליה פיתוח ביחידה נפרדת עם המטפלת שלו, כבר כמה שנים. כמו כל בני משפחתנו, לדורי דורותיהם, גם הוא נולד בטהרן. הוא נולד למשפחה קשת יום ואת ההון והעושר צברו הוא ואחיו רק כשבגרו והתבססו בעסקי מסחר ונדל"ן.

אבא התייתם מאביו יוסף, על שמו נקראתי אני, כשהיה רק בן חמש. אימא שלו נושי, שהתאלמנה בגיל צעיר נשארה לגדל לבד את ששת הילדים. היא עבדה בתפירה. שלושה מבין אחיו של אבא נפטרו כילדים ממחלת המלריה. כשאבא היה בן שבע או שמונה, כבר התגייס לעזרת הפרנסה של המשפחה ויצא לרחוב למכור דברים. לשני האחים של אבא, רהולא, האח הגדול ודויד הצעיר ממנו, הייתה חנות קטנה בטהרן כשהם היו רק נערים, בני ארבע עשרה בערך. המצב בבית שלהם היה ממש קשה, סבתא שלי כנראה לא תפקדה כל כך, סיפרו לי שהיא הייתה מרתיחה מים כדי שיעלו אדים מהחלון והשכנים יחשבו שהיא מבשלת משהו, אבל בעצם לא היה להם מה לאכול. הזיכרונות שיש לי ממנה הם מעטים ורק מגיל מקודם ממש, היא לא עלתה לארץ ונקברה בפרס.

אמי, לואיז, זכרה לברכה, הייתה אישה יפהפייה ועצובה ואני הייתי קשור אליה מאוד במשך כל שנות חייה. היא התחתנה עם אבא כשהייתה רק בת שש עשרה והוא היה מבוגר ממנה בעשר שנים. החיים שלה היו קשים. נשים בפרס לא בחרו את החתן, אלא ההורים שלהן בחרו עבורן עם מי להתחתן. אימא הייתה מאוד תמימה כשהתחתנה. ילדה.

אבא שלה עבדולה זהביאן, היה אחד מעשירי פרס. אני זוכר את הבית שלהם בטהרן שהיה ענק, ממש טירה, עם בוסתן ענק, עצי פרי, בריכות נוי, בריכת שחיה. היה להם צוות משרתים וטבחים שעבדו שם והמשפחה נחשבה למפורסמת ומכובדת מאוד. סבא שלי בנה בית חולים ליהודים בטהרן והביא לשם גם רופאים מישראל, זה היה בשנים שעוד היו יחסים קרובים ופתוחים בין המדינות, לפני המהפכה. אני זוכר שהוא עצמו הגיע לישראל לקבל טיפול רפואי, בתחילת שנות השבעים. סבתא שלי, אימא של אימא, עזג'אן, נפטרה צעירה ואין לי זיכרון ברור ממנה.

סבא שלי עבדולה זהביאן

סבתא שלי עזג'אן

אימא עם אחיה

אימא הייתה אישה עצובה

הוריי עם הוריה של אימא ביום האירוסין

הוריי באירוסין

אימא עם אביה

הוריי בחתונתם

אימא עם אשרף, דודתי מצד אבא

הוריי

אימא עם דוד רוהלא

אימא עם עיזאת דודתי מצד אבא

הוריי ביום חתונתם ולצידיהם יושבות הסבתות שלי

כשההורים של אימא בחרו באבא שלי כחתנה, הוא כבר נחשב לאדם מבוסס, מבחינתם מה שהיה חשוב זה שהוא מסודר כלכלית ויש לו עבודה ופרנסה. הנוהג היה שכאשר הבת מתחתנת היא עוברת לאחריות הבעל, כלומר מרגע שהזוג התחתן, ההורים של האישה לא מתערבים במה שקורה ביניהם ולא ממש מתעניינים. אימא שלי הייתה צריכה לחיות עם הבחירה שהם עשו עבודה ולקבל את זה בלי ויכוחים. לה עצמה לא הייתה שום מילה. אחרי שהתחתנו, אבא הוא זה שקבע איך מתנהלים החיים שלהם, הוא לא פינק אותה אף פעם ורק הכתיב את הדרך שהתאימה לו. הוא היה טיפוס קשה ואני זוכר עוד כילד שהיו הרבה ריבים ביניהם, למשל אם אימא הייתה קונה משהו בלי לשאול אותו הוא היה מתעצבן עליה. האחיות שלה היו מנסות לעזור ולפייס ולי היה קשה לראות את היחסים ביניהם.

אחרי שאבא והאחים שלו נכנסו לעסקי הנדל"ן והתעשרו מאוד, זכורה לי תמונה שאבא לוקח אותי איתו כילד לראות את הבניינים שהם בנו בטהרן. הוא היה דמות חזקה, סמכותית, אכפתית, איש עבודה מאוד חרוץ. מבחינתו מה שהיה חשוב זה לא להיות חייב לאנשים, תמיד להיות על הרגליים ולא להזדקק לאף אחד, בניגוד למצב הכלכלי במשפחה של הוריו. להבדיל מהאחים שלו ובני משפחה נוספים שחיו ברמת

חיים גבוהה, אבא חי בצניעות, לא שהיה לו פחות רכוש או כסף מהם, אבל זה היה האופי שלו, הוא היה חסכן מאוד. האחים שלו גרו בבתים מפוארים וחיו חיי חברה מאוד פעילים, מבחינת אבא זו הייתה בזבזנות וראוותנות, הוא לא היה כמוהם, הבית שלנו היה קטן וצנוע. יום אחד בן דוד שלי הזמין אותי לבוא איתו לקאנטרי, לא הבנתי מה זה בכלל. אבא היה איש קשה מאוד ושתלטן, גם כלפי אימא שלי וגם כלפינו הילדים. בתקופה של המיני מהפכה הוא התחיל לחשוש לגבי החיים שלנו בפרס והחליט לשלוח אותנו, הילדים, אל מחוץ למדינה, לפנימיות בלונדון, כמו משפחות יהודיות רבות שעשו זאת אז.

אבא עם שלושתנו: איציק, אני ולילי

בני המשפחה של אימא בחזית הבית של הוריה

ישראל במקום לונדון

ככה יצאנו יום אחד בשנת 1963 מפרס, כל המשפחה כמעט, חמש נפשות. ההורים, לילי אחותי הגדולה ממני בשנה, איציק הקטן ממני בשנה ואני. את אלפרד שהיה תינוק בן כחצי שנה, הם השאירו עם המשפחה של אימא. אבא הודיע לאימא שאנחנו נוסעים לטיול באירופה, הם ארזו מזוודה שמספיקה לטיול ועלינו על המטוס ללונדון. הוא לא שיתף את אימא ובטח שלא אותנו, בתכנית האמיתית שהגה, לא סיפר שהוא מתכנן להשאיר אותנו הילדים, בלונדון או בישראל, כל מה שידענו זה שנוסעים לטיול.

אני, זמן קצר לפני העלייה לארץ

איציק, לילי, אני ואלפרד עם המטפלת שלנו בפרס

הגענו ללונדון והתאכסנו בהתחלה באיזה בית מלון, בזמן הזה אבא נפגש עם שליחים של הסוכנות היהודית ועם אנשים שהכיר מפרס, כנראה כדי לבחון את האפשרויות שעומדות בפנינו. הסימנים הראשונים שאנחנו כאילו נשארים בלונדון, היו כשהוא שכר דירה וגרנו בה כמה שבועות, אפילו הזמין רכב ביבוא אישי מארצות הברית ובמקביל התחיל לברר לגבי הכנסתנו לפנימיות בלונדון, אבל כשהבין את

העלויות הגבוהות שכרוכות בדבר הוא נבהל. אימא ממש לא אהבה את הרעיון להשאיר אותנו בלונדון, אבל אבא ידע גם שהיא לא תרצה לעלות לישראל בשום אופן, למרות שהייתה אז עליית יהודים מאיראן לארץ. אני זוכר שהם התחילו להתווכח, אבא אמר לה שלא כדאי לחזור לאיראן. בלונדון היו אז "ציידי פרסים" של הסוכנות היהודית, הם חיכו שם ושכנעו חלק מהיהודים שהגיעו מאיראן בעקבות המהומות שהחלו שם, לעלות לארץ ולא להשאיר את הילדים בלונדון, בקיצור, עבדו להם על המצפון. כנראה שהצליחו לשכנע את אבא והוא החליט שבמקום פנימייה בלונדון, הילדים שלו יגדלו בפנימייה בישראל.

כמה קטנים היינו לפני שהגענו לארץ

חיים חדשים בארץ

עולים עם רכב אמריקאי

אנשי הסוכנות בלונדון שכנעו את אבא שיש בארץ מוסד יהודי טוב לילדים, שלא עולה כסף בכלל, הדבר 'קנה' אותנו וככה מצאנו את עצמנו על האונייה שיצאה מאיטליה בדרך לחיפה. הרכב שאבא קנה בארצות הברית היה שברולט אימפאלה והוא הגיע ללונדון בזמן ששהינו שם. נסענו עם הרכב האמריקאי החדש במעבורת לפריז, טיילנו איתו קצת בצרפת ואז נסענו לרומא. באיטליה עלינו כולנו על האונייה, יחד עם השברולט. אני זוכר שיכולתי לראות מהסיפון למעלה את המכוניות שהיו למטה. אחרי כשבוע על האונייה בים התיכון הגענו לנמל חיפה, כשירדנו לקחת את השברולט גילינו שיש בעיה במצבר והרכב לא נדלק. היו שם אנשים שעזרו לנו להתניע וככה הצלחנו, בסופו של דבר, לנסוע ברכב שהבאנו איתנו מלונדון עד לתל אביב והתמקמנו במלון ברחוב הירקון. במלון חיכה לנו אברהם חכמי, שליח הסוכנות שהיה המקשר שלנו וליווה אותנו בכל שלבי העלייה עוד מלונדון. היום אנחנו חברים של הבת שלו גילה ושומרים על קשר כמעט משפחתי איתה.

לא חלפו ימים רבים ומצאנו את עצמנו עוברים לפנימייה. חכמי היה כנראה זה שסידר לנו, שלושת הילדים הקטנים, מקום במוסד "אונים". אבא ואימא, שניהם לא דיברו עברית וגם אנחנו כמובן ידענו רק פרסית. התקשורת העיקרית עם הסביבה הייתה דרך אברהם חכמי, הוא גם סייע להורים בכל תהליך הקליטה שלנו כשהגענו לארץ. באחד הימים, אבא לקח אותנו בשברולט שלו ונסענו מתל אביב לכפר סבא, שלושת

הילדים ושני הורינו. לא הבנתי בדיוק מה קורה ולאן נוסעים, חשבתי שאנחנו נוסעים למשהו כמו קייטנה לתקופה קצרה. אימא הייתה מאוד מאוד עצובה, היא כנראה התחילה להבין מה עומד לקרות, אנחנו ממש לא. הם השאירו את שלושתנו במוסד ונסעו. לילי הייתה בקושי בת שמונה, אני כמעט בן שבע ויצחק בן שש, שלושה ילדים שלא יודעים מילה בעברית, נפרדים מההורים שלהם במקום זר ולא מבינים מה צפוי להם בכלל ומה עומד לקרות איתם ועם ההורים שלהם.

אברהם חכמי איש הסוכנות

מעניין ששם המוסד היה "אונים" ואנחנו היינו שלושה ילדים חסרי-אונים לחלוטין כשהושארנו יום אחד בכפר הנוער הזה. ההורים השאירו אותנו ב"אונים", אבא החנה את השברולט באיזה חניון ווחזר יחד עם אימא לאיראן. אני זוכר תחושה של אי ודאות מתמשכת, למרות שאבא ניסה לשדר אופטימיות ולהרגיע. תמיד דאג להגיד לנו שמהו טוב הולך לקרות וסיפר שהוא נוסע לאיראן כדי למכור את כל הרכוש שלו שם ואז יבוא לארץ ויקים כאן את העסקים שלו. הוא הסביר לנו שאנחנו בידיים טובות ושזהו סידור זמני. אמר שהזמן יעבור מהר עד שהוא ואימא יחזרו אלינו. גם איש הסוכנות אברהם חכמי, שדיבר פרסית, אמר לנו שיהיה לנו כיף במוסד.

ככה נפרדנו מההורים, בלי שהבנו בכלל שזו פרידה, חשבנו שמחר מחרתיים הם יבואו לקחת אותנו מפה. התחושה הזו שאין לי מושג מה צפוי לקרות, המשיכה וליוותה אותי כל שנות ילדותי.

בתקופה הראשונה לא הסתדרנו בכלל, לא הבנו כלום ממה שמתרחש סביבנו, היינו הילדים הפרסים היחידים שם, או שלא הכרנו אחרים, זרקו אותנו ישר למים העמוקים והקרים של שגרת החיים במוסד. אני לא מצאתי את עצמי. המקום היה מיועד לילדי משפחות הרוסות, משפחות מצוקה. לא גן העדן שהבטיחו לי.

התחלתי ללכת לכיתה א' בבית ספר שבו למדנו עם ילדי האזור, ונמצא מחוץ למתחם של המוסד, אך במרחק הליכה. היינו חוצים כביש והולכים בליווי אחד המדריכים. בדרך מהמוסד לבית הספר היה דוכן נקניקיות, את הריח הזה אני לא יכול לשכוח, כל הילדים היו עוצרים לקנות נקניקיה חמה בלחמנייה ורק לנו לא היו דמי כיס, אבא לא חשב שאנחנו צריכים דמי כיס. אני חיכיתי שכולם ילכו ואז לקחתי על האצבעות שלי קצת קטשופ וקצת חרדל כדי לטעום את הטעם הזה שנשאר טעים עד היום.

במשך כשנה וחצי, חיינו במוסד, וההורים חזרו אז לאיראן. בסופי השבוע המוסד היה מתרוקן מילדים, רובם נסעו לבתי ההורים שלהם, ברחבי הארץ, ואנחנו נשארנו עם איזה מדריך וכמה ילדים שגם להם לא היו כנראה הורים בארץ והעברנו את השבת שם. האווירה בסופי שבוע במוסד הייתה שוממה, שוטטנו בחורשות סביב. לא היו לי חברים, הייתי ילד בודד והחברה היחידה שהייתה לי היא ציפור אחת קטנה שמצאתי שם וגידלתי אותה, הייתי מביא לה אוכל וכשהיא מתה, עשיתי לה קבר. ההורים באו לבקר אותנו מאיראן מדי פעם ואחרי כחצי שנה הם באו לארץ. אבל על כך אספר עוד בהמשך.

לפני כחמש עשרה שנה קפצתי לבקר במוסד "אונים" בכפר סבא, זיכרון הבדידות שלי שם באותה שנה ראשונה בארץ לא עזב אותי והחלטתי לחזור לשם ולבדוק אם יש משהו שאני יכול לעשות לטובת ילדי הפנימייה. מבחוץ הכול נראה אותו דבר,

כאילו שום דבר לא השתנה, שער הכניסה החזיר לי את הזיכרון העצוב שלי כילד העומד מאחורי השער ומחכה שאימא שלו תבוא.

מצאתי שעדיין פועלת שם פנימייה, אלא שעכשיו התחברו מוסד "אוניס" עם מוסד "עלומים". סיפרתי למנהל המוסד שהגעתי ל"אוניס" בשנת 1963 והוא באמת מצא אותי בתמונות המחזור. אמרתי לו שאני רוצה לאמץ ילד או שניים ולקחת אותם אליי הביתה לשבתות, הוא תחקר אותי והבין שאני נעדר לעתים מהבית ואמר שזה לא מתאים בצורה כזו, אבל יש לו משימה אחרת בשבילי, אם אני רוצה לעזור. הוא הראה לי את המועדוןית אליה מגיעים הילדים אחרי הלימודים בבית ספר, חדר גדול שבו הם יושבים ללמוד, והציע לי לקחת על עצמי לשפץ את החדר הזה. התגייסתי למשימה באהבה גדולה, עבדתי שם בערך שלושה חודשים יום יום, עם צוות מקצועי על פי תכנית שעשינו עם אדריכלים. בעזרת השיפוץ, החדר הפך למקום נעים, ציידתי את המקום במחשבים, פינת מוזיקה, תלינו ציורים על הקירות, רכשתי ריהוט חדש, מזגנים ובסוף השיפוץ הזמין אותי ראש העיר של כפר סבא לחנוכת האולם. במשך חודשי השיפוץ הספקתי להתחבר גם לילדים, ראיתי שהם לא חווים את המצב כמו שהיה לי בילדות, כולם היו דוברי עברית, חלקם כבר אפילו עם החוצפה הישראלית וראיתי שם אחווה בין הילדים. לקחתי אותם לאכול שווארמה, והם התאספו סביבי כמו סביב דוד גדול שבא לפנק אותם ולוקח אותם ברגל לעיר כפר סבא לאכול פלאפל ושווארמה בדוכן. במשך זמן מה עוד המשכתי לבוא לבקר שם גם אחרי חנוכת המקום, אבל נשאבתי לעבודה ולפעילות שלי והקשר קצת התמוסס.

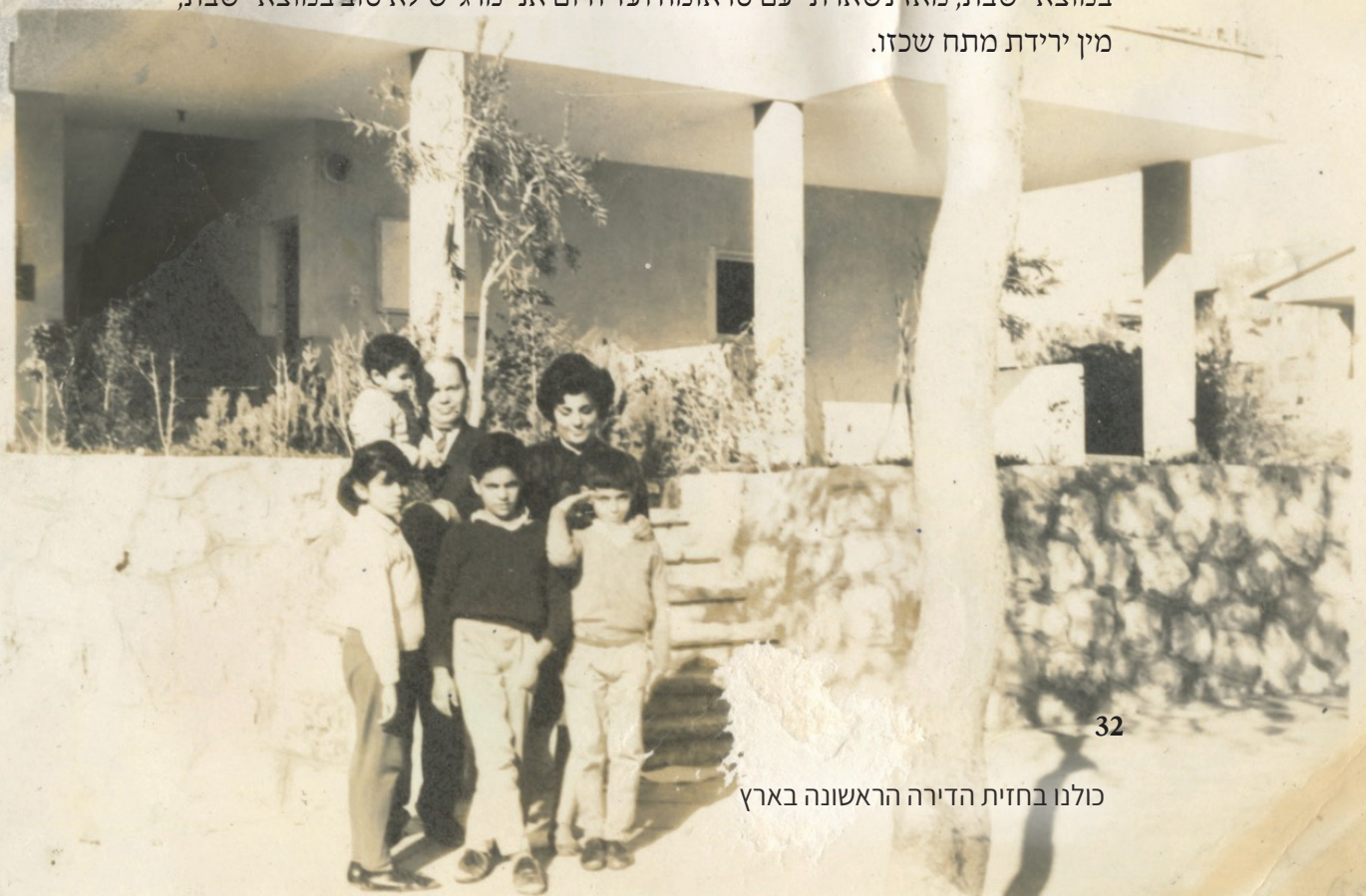
הוקרה ותודה על התרומה למוסד "אוניס"

שובם של הוריי

כשנכנסנו למוסד "אונים", הבנו שההורים חוזרים לפרס ושעוד מעט הם יחזרו לארץ. ה'עוד מעט' הזה לקח כמה חודשים. מה שקרה הוא שאבא החזיר את אימא לפרס אבל היא לא עמדה בזה ועשתה לו בלגן גדול, היא לא הפסיקה לבכות עד שהוא נשבר והסכים להעלות אותה לארץ כדי שתיהיה איתנו, הוא קנה לה דירה בת שני חדרים בבת ים ברחוב פלישטיין 5, והדירה הזו הייתה לביתה למשך שנים.

אני זוכר את הביקור הראשון שלהם במוסד אחרי שחזרו לארץ. הם באו עם אלפרד התינוק ולקחו אותנו לכמה ימים לדירה בבת ים. אחר כך אבא חזר לפרס ואנחנו חזרנו למוסד "אונים". אימא נשארה עם ארבעתנו בארץ, הדירה הייתה כל כך קטנה ועלובה ולחשוב שהיא עברה לגור בה אחרי שנולדה, גדלה וחייה בבית ענק בטהרן, עטופה במשפחה גדולה וחמה. העלייה ארצה הייתה ירידה קיצונית בתנאי החיים של אימא.

אנחנו לפחות זכינו ככה לביקורים שלה אצלנו ב"אונים". אימא הייתה מאוד קשורה אלינו הילדים, ואנחנו אליה. בשביל להגיע למוסד בכפר סבא היא הייתה צריכה לנסוע מבת ים באוטובוס לתחנה המרכזית בתל אביב, אחר כך לעלות על אוטובוס לכפר סבא, ואז אוטובוס למוסד. הקו עצר ברחוב הראשי ונשאר לה ללכת ברגל דרך הפרדסים. אימא הייתה מגיעה אלינו גם בגשם וגם בשרב. באותה תקופה היא לקחה אותנו אליה בשבתות לבית שלה בבת ים. לא אשכח את הנסיעות חזרה למוסד במוצאי שבת, מאז נשארתי עם טראומה ועד היום אני מרגיש לא טוב במוצאי שבת, מין ירידת מתח שכזו.

במהלך השנה כשאמא כבר גרה בבית ים, ואבא חי בפרס, הוא היה מגיע מדי פעם לארץ לבקר אותנו ותמיד דאג להגיד שהכול זמני ובקרוב נקנה בית גדול. הוא סיפר שלא טוב בפרס, כי המוסלמים מאיימים על היהודים. בשלב מסוים אימא החליטה להוציא את לילי ואיציק מהמוסד, היא הודיעה לאבא על כך ויצרה קשר עם חכמי וביקשה את עזרתו. הם הועברו לבית ספר בבית ים ואני נשארתי לבד במוסד, למשך כמה חודשים, התקופה זכורה לי כקשה מאוד, הפסקתי ללכת לבית הספר ורק הייתי משוטט ברחבי המוסד, אף אחד לא עקב אחריי, לא היו הורים שדאגו לי. נדמה לי שההורים קיבלו רמז מהמוסד שייקחו גם אותי משם ובאמת אימא הוציאה אותי מ"אונים", אפילו שלא נמצא בשבילי פתרון מיידי. שום בית ספר לא היה מוכן לקבל אותי, לא ידעתי קרוא וכתוב, לא למדתי בכלל ולא יכולתי לעמוד בשום דרישות לימודיות והתנהגותיות. אבא המשיך לבוא לבקר אותנו בארץ, אחת לכמה שבועות. באחד הביקורים כשהגיע לארץ קנה דירה בת חמישה חדרים בבניין רב קומות ברחוב יוספטל 115, בבית ים ועשה משלוח מאוד גדול של שטיחים, חפצים עתיקים ודברים שהיו לנו בבית בפרס. אני זוכר שהבית התמלא בשטיחים ועברנו לגור שם.

אימא בדירה שלנו ברחוב יוספטל 115, בת ים

אחרי זה הציעו לאבא לקחת אותי לבית ספר של חב"ד שהיה במרחק הליכה מהבית, משהו אמר לו שרק בית ספר דתי יסכים לקבל אותי. נכנסתי לבית ספר והמשכתי עם השובבות, כן בא, לא בא, בורח לים. לאימא סיפרתי שאני הולך לבית הספר ולומד תפילות.

אחרי כמה חודשים שכביכול למדתי שם, איחרתי יום אחד לבית ספר, כנראה איחרתי לתפילה, אני זוכר איך המורה, שהיה רזה כזה עם זקן תיש ארוך, הרים את היד והוריד מעל הלוח סרגל ארוך ובא לתת לי מכה על היד, איך שהוא הניף את הסרגל כדי להכות אותי, תפסתי לו בשערות הזקן וברחתי, הוא רדף אחריי עם אופנוע הסירה

שלו, עד הבית, נכנסתי פנימה מתנשף מהריצה ואמרתי לאימא שלא תגלה למורה שאני כאן. אימא החביאה אותי והוא הודיע לה שלא תחזיר אותי לבית ספר.

נשארו עוד כמה חודשים עד סוף שנת הלימודים, ואני העברתי אותם בבית ובעיקר בתוך השברולט אימפלה שאבא החנה לידנו והפך להיות ארגז המשחקים שלי. האימפלה שלנו הפכה לסיפור בשכונה, לכל הילדים היו אופניים, לנו היה שברולט בחניה.

בסופו של דבר, אבא הצטרף אלינו. הוא התחיל לחשוש מהחיים בטהרן, למרות שהעסקים שלו ושל האחים שלו דווקא הצליחו שם. הוא סיפר לי שפעם הוא שמע פרסי מוסלמי אומר שיום אחד הם יסגרו את הפסאז' וישחטו את כל היהודים, הוא נבהל מאוד והציע לאחים שלו רהלא ודויד שימכור להם את חלקו בעסקים המשותפים, ובאמת אחרי שמכר להם את השליש שלו, למעט החלק שלו במגרש אחד מאוד גדול ברחוב פהלווי - הדיזינגוף של הטהרן, אבא עלה לארץ עם הרבה מאוד כסף, בכסף הזה היה אפשר לקנות את חצי תל אביב.

הייתי בערך בן עשר כשכולם הבינו שאני לא מצליח להשתלב בשום מסגרת ושוב היה זה חבר המשפחה, חכמי, שהציע פתרון למצב. הרעיון שלו היה להעביר אותי ואת איציק, שגם הוא לא כל כך הסתדר בלימודים, לקיבוץ. נסענו באימפלה יחד עם חכמי ועברנו מקיבוץ לקיבוץ בגליל, אני זוכר שעברנו בסאסא וביראון, ובסוף אחרי הסבב שעשינו בכמה קיבוצים, מצאו לנו משפחה שהסכימה לאמץ את שנינו ביחד בקיבוץ מלכיה, שם התחיל הפרק הבא שלי ללא ההורים. לילי ואלפרד נשארו עם אימא בבית ים. אימא באותה שנה סבלה מאוד מהיחס של אבא כלפיה, היא עישנה סיגריות בלי סוף, לא טיפחה את עצמה והייתה מאוד מסכנה.

כשהפכתי לאבא בעצמי חשבתי על הפרק הזה של תחילת החיים שלי בארץ, הבנתי שאומנם עלינו כשברקע סיטואציה של מהפכה באיראן, אבל קשה היה לקבל את הילדות שעברנו. לאורך השנים הארוכות שאבא המשיך לחיות באיראן ולבקר אותנו מדי פעם הוא שידר לנו שלנגד עיניו עמדה טובתנו ולא רעתנו, הוא רצה להוציא אותנו מהסכנה באיראן ונתן הרגשה שזה למעננו, למען החינוך שלנו. אבל מצד שני הוא היה סופר ביקורתי כלפי אימא ולא כל כך סמך עליה שתוכל לגדל ולחנך אותנו, הוא לא העריך את חוכמתה, למרות שבעיניי היא הייתה סופר חכמה. הכעס שלי כלפי אבא היה קשור בריבים שלו עם אימא באותן שנים. הוא ממש דיכא אותה עד שהם התגרשו כמה שנים אחר כך, רק אז היא יכלה להשתחרר והחוכמה שלה פרצה החוצה.

מימין לשמאל: איציק, אני ולילי

מימין לשמאל: אני, לילי, איציק ואלפרד הקטן במרכז

סופו של השברולט

מתישהו באמצע שנות השבעים, אבא החליט למכור את הרכב, שבאותה תקופה היה יחיד מסוגו בארץ, רכב אלגנטי לבן שאהבתי מאוד. הוא מכר את השברולט לפולי מהגשש וכשזה קרה, בכיתי, זה היה ארגז המשחקים האבוד שלי. חלפו עשרות שנים עד שסגרתי מעגל, אף פעם לא הצלחתי לשכוח את הרכב הזה שהיה כמו סמל לשנות ילדותי, החלטתי שאני מוצא אותו, חיפשתי דרך משרד הרישוי והצלחתי להגיע אליו, אבל הרכב היה מפורק לגמרי וזרוק באיזה פרדס, אצל סוחר מכוניות בכפר ערבי ליד חיפה.

ויתרתי על השברולט המקורי שהיה לנו והחלטתי שאני מייבא מארצות הברית אותו רכב באותו מודל. במשך שלוש שנים שיפצתי את השברולט שייבאתי והפכתי אותו לרכב אספנים, שנמצא ברשותי עד היום. כשאבא ראה את השברולט המשופץ הוא היה בטוח שזה הרכב שלו, זה שהוא הביא איתנו לארץ. בקיץ אני משאיר את השברולט ברחוב ליד הכניסה לבית ואבא שגר אצלי שמח לראות אותו. בחורף אני מחנה אותו בחניון מקורה בתל אביב, כיאה לרכב בעל ערך שכזה.

ילד חוץ במלכיה

ילד בקיבוץ

איציק ואני הוכנסנו לבית הילדים בקיבוץ, חוץ מאשר לדבר כמה מילים בעברית מאוד לא נכונה ולא טובה, לא ידענו לכתוב ולא לקרוא, ממש רק קצת לדבר, ברמה בסיסית של ילדים. בבית הילדים אליו הוכנסנו היו שתי קבוצות גיל שעושות הכול ביחד, תחת קורת גג אחת, לימודים, ארוחות, שינה, מקלחות, כל מרכיבי החיים היו שם. בקבוצה שאליה צורפתי היו בני הקיבוץ הראשונים שנולדו לחברי מלכיה. אנחנו היינו ילדי החוץ היחידים אז. הייתי בחדר שינה אחד עם שני בני קיבוץ וזו הייתה תקופה מאוד קשה, לא הצלחתי להשתלב בקבוצת הילדים בני גילי, וילדי הקיבוץ די התעללו בי. ניסיתי להתחבר עליהם והייתי מחלק להם את הפיסטוקים והדובדבנים החמוצים שקיבלתי בחבילות שאבא שלח לי מאיראן, כדי שיאהבו אותי קצת.

איציק ואני קיבלנו משפחה מאמצת, אבל אחרי שבועיים אצל אילן ויעל, הודיעו לי שהוחלט להפריד בינינו, את איציק השאירו אצלם ואותי העבירו למשפחת אברך, תמי והילל. נכנסתי לחדר ולא הפסקתי לבכות, חיבבתי את אילן ויעל ולא הבנתי למה דווקא אותי החליטו להעביר, בסך הכול עברו שבועיים ושוב עשו לי שינוי. אפילו כשתמי והילל באו לבית ילדים כדי לקחת אותי, אחר הצהריים לבית שלהם, עוד בכיתי.

בדרך כלל בין השעות ארבע לשבע אחר הצהריים כל הילדים היו הולכים לחדרים של ההורים שלהם, אני הלכתי לתמי והילל, ההורים המאמצים, הם קיבלו אותי כחלק מהמשפחה. תמי הייתה מאוד נחמדה איתי, בדיוק נולדה בתם הגדולה חדוה, ומדי פעם עזרתי להם לקחת את חדוה מבית התינוקות, בשעה ארבע בדרך לחדר שלהם. אהבתי את ממרח האבוקדו שתמי הכינה בארוחות ארבע, שהיו מנהג יומיומי. הילל היה אחראי על הלול בקיבוץ, אהבתי שהוא לקח אותי לראות את התרנגולות, הוא התייחס אלי ממש יפה. בערב הייתי חוזר לבית הילדים לארוחת ערב שהוגשה לכולנו בחדר האוכל של הבית. הילדים היו כולם עסוקים בלימודים, ורק אני לא מצאתי את עצמי בכלל. מהר מאוד הבנתי שגם בקיבוץ אני צריך להסתדר בכוחות עצמי, מזל

שאני קצת כמו חתול רחוב שנופל על הרגליים וקם. חייתי במציאות מקבילה לשאר הילדים בני גילי, מצד אחד אף אחד לא הפריע לי, לא לחצו עליי לעשות שיעורים, לא שאלו למה אני לא בא לכיתה, לא הרגשתי שמישהו יודע מה קורה איתי, גם תמי והילל לא עקבו יותר מדי אחרי צעדיו.

מי שהיה עבורי אחד האנשים הכי קרובים באותה תקופה, היה נער בשם אבי טוללה, שהיה גדול ממני בכמה שנים, אך למרות פער הגילים בינינו הוא לקח אותי תחת חסותו והפך אותי לבן טיפוחיו. נוצר בינינו קשר שאני לא יכול לשכוח. אבי היה מחברת הנוער, הוא עבד בעדר של הבקר לבשר ובין היתר מצא לי גורת כלבים וגם לימד אותי לרכב על סוסים, תחביב אליו חזרתי שנים רבות מאוחר יותר.

עם חדווה הבת של תמי

המשכתי לחיות בחוסר ידיעה לגבי העתיד הצפוי לי, לא הבנתי מה קורה, בניתי על זה שיש אור בקצה המנהרה, כאשר אבא יחזור מפרס, כמו שהבטיח ואת אימא ראיתי רק מדי פעם כשנסעתי לבקר אותה בבת ים. הקשר עם אבא היה ממש דליל באותן שנים שלי במלכיה, אחרי כחצי שנה, ההורים החליטו לקחת את איציק בחזרה לבית ואני נשארת שוב לבד.

עם המשפחה המאמצת שלי במלכיה

ידידיי בעלי החיים

הכלבה סינייה

מאז שהייתי ילד קטן היה לי חיבור רגשי לחיות ויחס מיוחד לבעלי החיים. כמו אז עם הטלה שסיפרתי עליו, עוד בימי ילדותי בטהרן, גם במלכיה מצאתי לי חברה על ארבע. מי שהפכה להיות ידידת הנפש שלי הייתה כלבה בשם סינייה (Sinaya) שאבי טוללה הביא לי ואני אימצתי אותה וטיפלתי בה. בעזרתו של אבי חברי הגדול, שהיו לו ידיים טובות בניתי לסינייה מלונה קטנה, שמנו אותה מאחורי המקלט, מחוץ לבית הילדים והיא הייתה קשורה שם בשרשרת רוב שעות היום. דאגתי לה לאוכל ולטיולים. יכולתי להעביר את רוב היום בחברתה של סינייה ובטיפול בה. הייתי מאוד מבודד מחברת הילדים, זכורה לי תחושה של דחיה, לא שיתפו אותי כשהיו משחקים כדורסל או כדורגל, לא הזמינו אותי להיות איתם, הייתי בודד עם הכלבה שלי. הסיפור איתה נגמר מאוד עצוב מבחינתי. באחת הנסיעות שלי לבקר את ההורים בסופשבוע, קשרתי את סינייה למלונה,

כרגיל, והכלבה הסתבכה בשרשרת, נחנקה ומתה. כשחזרתי לקיבוץ ראיתי את התמונה הזו וזה הרס אותי, לקחתי אותה על הידיים וקברתי אותה מאחורי הבית של תמי והילל. הילדים לעגו לי ולא הבינו איזה תפקיד משמעותי מילאה סינייה עבורי.

הילל עזר לי לבנות שובך יונים ויצא לנו שובך מאוד יפה שהיה תקוע באדמה בין הסלעים מאחורי הבית שלו ושל תמי. אבי, חברי, לימד אותי איך מביאים את היונים לשם. במלכיה היה אסם, מבנה בטון ענק שהיה ממוקם רחוק מאזור המגורים והיו מאכסנים בו חיטה ועוד גידולים. היינו הולכים לשם ברגל, הייתה ירידה כזו בשביל ואבי לימד אותי לתפוס את היונים שהיו מתאספות בתוך האסם. היינו מכניסים גוזלים לתוך השובך והוא הראה לי איך לסגור את הפתח כדי שהם יתרגלו לקן החדש שלהם. גידלתי כעשר יונים בשובך וההורים המאמצים שלי שיתפו פעולה, למרות שהשובך היה די קרוב לבית שלהם, זה לא הפריע לתמי והילל.

שיעור לחיים

מקרה שזכור לי, כשיעור לחיים, היה באחת הפעמים שנסעתי הביתה לבקר את אימא. הייתי בן שתים עשרה בערך ותמי הרשתה לי לנסוע לבד. אבי טוללה החבר שלי סידר לי טרמפ עד צומת כוח. הגעתי לצומת ועמדתי שם בטרמפיאדה לכיוון דרום, על כביש 90. פתאום עצר ג'יפ בצבע צהבהב, הנהג היה בחור עם שפם גדול והוא שאל אותי לאן, אמרתי לחיפה, תמיד נסעתי דרך חיפה, ועליתי, עם תיק קטן שבו כמה דברים וקצת כסף. פתאום באמצע הדרך הוא התחיל ללטף לי את הרגל ואמר, "אתה ילד חמוד", לא התבלבלתי, הייתי חכם ואמרתי לעצמי, רגע, לא להתנגד, ולחכות לרגע המתאים כשהוא יגיע לצומת ויעצור. בינתיים בחנתי את הדלת, בדקתי שניתן לפתוח אותה ועל מה אני צריך ללחוץ, והוא המשיך. לא הגבתי, לא הראיתי שום סימנים, השתדלתי להיות שקט. הגענו לצומת גולני ושם היה תמרור העצור שחיכיתי לו. ברגע שהג'יפ נעמד, פתחתי את הדלת וברחתי, את התיק שלי השארתי באוטו, התחלתי לרוץ לתוך החורשה. אחרי שעתים של פחד, בלב דופק יצאתי לתחנת אוטובוס וחיכיתי שיגיע אוטובוס כדי שאוכל לעלות עליו. לא היה לי כסף, חיכיתי שתיפתח הדלת האחורית וירדו ממנה אנשים וככה התגנבתי פנימה בלי לדעת לאן האוטובוס נוסע אפילו. הגעתי לחיפה. הסתובבתי ברחוב הראשי ליד התחנה המרכזית, חשבתי שאולי אני אעשה איזו עבודה, אנקה משהו ואוכל לקבל כמה שקלים, אבל זה לא הלך, אפילו עברית לא ידעתי כל כך טוב. החלטתי לחזור על הפטנט של כניסה לאוטובוס שנוסע לתל אביב מהדלת האחורית, עליתי והתיישבתי על המדרגות. הגעתי לתחנה המרכזית בתל אביב ומשם באותה דרך עליתי על קו 86 לבת ים. הפעם הנהג תפס אותי, לא נותרה לי ברירה ועשיתי את עצמי שאני לא מבין עברית ולא מבין מה הוא אומר, בסוף הגעתי לרחוב יוספטל 115 לאימא שלי.

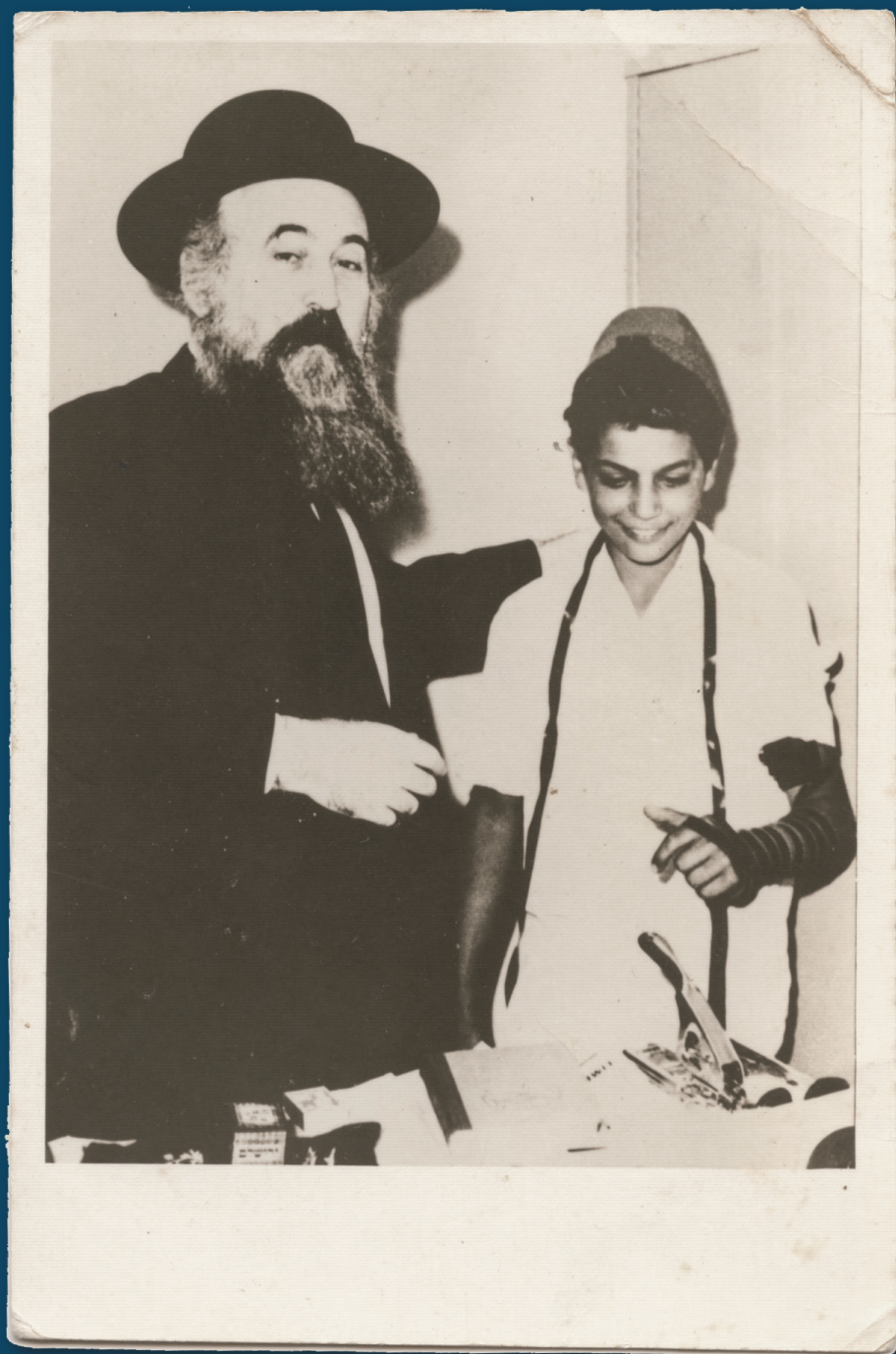
נקודות של אור וחושך

כנראה שאחת התכונות שעזרו לי לשרוד בחיים, זו התושייה שלי, היכולת להסתדר ברגעים בלתי אפשריים. החיים כילד חוץ בין ילדי הקיבוץ זימנו לי הרבה רגעים כאלה, הקשיים בלימודים המשיכו, היחסים עם ילדי הקיבוץ היו קשים, עד אכזריים ולא הצלחתי להשתלב בקבוצה, כפי שציפו מכל הילדים. אבל היו כמה נקודות אור בחמש השנים שחייתי במלכיה. אני חושב שקיבלתי הרבה ערכים מהתקופה הזו בקיבוץ, חוויתי חיי משפחה שלא היו לי קודם, למדתי מה זה חיי חברה, טובה יותר או פחות. שם התחלתי לחוש שייכות, למרות שהילדים עצמם לא קיבלו אותי בטוב.

מגיל צעיר אהבתי לעשות דברים, היה לי חוש למסחר, אהבתי לעבוד ונחשבת לחרוץ בעבודה. כנערים עבדנו אחרי הלימודים מספר שעות כל יום וכל הענפים מאוד רצו אותי לעבודה אצלם, זה שיפר את הרגשתי כמובן. בגיוסים של קטיף התפוחים במטע, למשל, הייתי כל כך זריז שמילאתי את המכלים במהירות.

אבל בתחום הלימודים, כל הקשיים שהיו לי בשנים שקדמו, המשיכו איתי גם בשנותי במלכיה. מי שממש הציל אותי היה זכאי, חבר קיבוץ שהיה מורה שלנו ועזר לי באותה תקופה, הוא לימד אותי שיעורים פרטיים בעברית וחשבון ולקח אותי תחת חסותו כך הפך להיות באותן שנים דמות מאוד משמעותית עבורי. נקשרתי אליו, הוא היה כנראה התחליף לדמות אב, למחנך, לחבר, למודל מבוגר עבורי ונתן לי להרגיש רצוי ואהוב. אחרי שזכאי התגרש הוא עבר לגור די קרוב לתמי והילל, הוריי המאמצים, אז כבר נולד גם בנם השני, הראל. המשכתי ללכת כל יום אחר הצהריים לתמי והילל לארוחת ארבע ומשם הייתי ממשיך אל זכאי. הוא ישב איתי ולימד אותי כמה שאפשר, קצת אנגלית, קצת חשבון, היום אני יודע שאני דיסלקטי וזה כנראה אחד המכשולים שליוו אותי כל החיים בתחום הלימודי.

בבית הספר לא באמת למדתי, לא ביסודי ולא בתיכון, כל מה שהצלחתי ללמוד זה רק מזכאי. הרגשתי שהוא היה הדמות היחידה שהאמינה בי, שהאמינה ביכולות שלי. התרומה שלו למי שהגעתי להיות, היא לא רק בנושא הלימודי, כי אם לא פחות מכך ברמה החינוכית-ערכית, הוא השפיע על מי שאני. אני לא יודע אם לא הייתי מתדרדר לעבריינות וסמים לולא היה לי אותו, אני מנסה לדמיין את עצמי במלכיה בלעדיו זה היה יכול להיות אסון. היה לי בית, היה לי מקום לברוח אליו.

מניח תפילין בבר מצווה אצל הרב בצפת

כשהגענו לכיתה ט' ילדי הקבוצה שלי במלכיה ואני ביניהם, עברנו לבית הספר האזורי "הר וגיא" שבקיבוץ דפנה, זהו נגמר שלב בית הספר בקיבוץ, כיתה בבית הילדים, חדר אוכל בבית הילדים. כל בוקר נסענו באוטובוס כחצי שעה לקיבוץ דפנה ללימודים ב"הר וגיא". הדרישות הלימודיות נעשו עוד יותר קשות עבורי, הרגשתי שאני לא יודע כלום בשום מקצוע. אחרי כמה פעמים שראיתי שאני לא מוצא את מקומי בכיתה התחלתי לברוח לחורשה, לפינת החי, לנגריה. חיפשתי לי אלטרנטיבות בין המבנים של בית הספר שהיה ליד הנחל, התחבאתי, ברחתי. בסוף זה הגיע לכך שבבוקר כשהאוטובוס היה עוצר, הייתי מחכה שכל הילדים ילכו לכיתות והייתי בורח לשאר ישוב. אף אחד לא הבחין בי. במושב שאר ישוב שנמצא ממש מעבר לכביש קנייתי לי מדי פעם איזה ארטיק במכולת ופשוט הסתובבתי שם, עד שיום אחד הגעתי לחוות סוסים בקצה המושב. בעל החווה לא שאל אותי יותר מדי ופשוט נתן לי לעבוד באורווה, להאכיל את הסוסים, לנקות אותם ואת האורווה. שם מצאתי את עצמי, שם, בשאר ישוב, גם מצאתי רגעים קצרים של אושר. יום אחד אפילו פספסתי את האוטובוס העולה למלכיה בסוף הלימודים, אני לא בטוח שמישהו שם לב, אולי קצת חיפשו אותי. בחורף כשהיה קר מדי ולא יכולתי לעבור את הכביש לשאר ישוב, נשארתי ב"הר וגיא", אבל לא בכיתה, מצאתי מקום באחד המקלטים המסודרים שהיו שם בבית הספר והייתי יורד למקלט. רוב המורים לא הכירו אותי בכלל, היה אחד שהתאכזר לי ובייש אותי כשהתעקש שאקרא בקול מול הכיתה כדי שיראו כולם שאני לא יודע לקרוא. בסוף השנה מישהו שאל: "מי זה יוסי קשאני?", עד כדי כך לא הייתי שייך. עוד לפני שהגעתי לגיל 16 עזבתי את בית הספר ואת מלכיה.

בעודי חוזר ונזכר באותם ימים וכותב ספר זה, עלה בי געגוע והחלטתי לקחת את שלושת בניי, ליאור, ארז ואבישי ולנסוע ליום בגליל. הרגשות שלי לגבי התקופה הזו אומנם מעורבים, אך תמיד נשארת קשור לגליל, גם דרך העסקים שלי בהמשך וגם דרך החברים היקרים לי כל כך יוקי ויוצי' בבית הלל. וביחס למלכיה, בכל זאת נשארה לי פינה מאוד חמה למקום ולמספר אנשים שהיו משמעותיים עבורי שם.

חזרתי למלכיה, עם ילדיי, ביקרנו את תמי, נסענו למחצבה, הראיתי להם את המקום שבו הייתי תופס את היונים, ראינו שהוקמה שם אנדרטה לזכר לוחמי הפלמ"ח. פתאום גיליתי שהדרך מהמגורים ועד למחצבה, שעשיתי אותה ברגל בטיולי עם סיניה המון פעמים ונראתה לי כל כך ארוכה, הפכה לקצרה יותר והמחצבה כאילו התקרבה. לא רק אני גדלתי גם הקיבוץ התרחב מאז, בתי המגורים של החברים שהיו רחוקים מהמחצבה, נושקים עכשיו למקום הזה.

במבט לאחור אני יכול להגיד, שלהבדיל מהתקופה במוסד "אונים" בה הרגשתי מאוד בודד ולא מצאתי את עצמי בכלל, החיים בקיבוץ נתנו לי הרגשה שאני מוגן. גם בזכות אנשים כמו תמי והילל שלא בחנו אותי על הצד הלימודי ונתנו לי תחושה של חופש ואפשרו לי להיות עם הדברים שאהבתי. באיזה שהוא מקום אני חושב שהמורים עזבו אותי לנפשי, כי חשבו שאני מקרה אבוד ולא שווה כלום, בכל נושאי הלימודים.

חייתי אז בתחושה שאני אוכיח לילדים ולבית הספר שאני שווה משהו, אמרתי לעצמי הם עוד יראו לאן אני אגיע, אני עוד אראה לכולם מה אני מסוגל. אבא אומנם עוד לא חי אז בארץ, אבל אני נאחזתי בתקווה שהוא נתן לי ונשענתי על ההבטחות שלו שיחזור ואז הכול יהיה טוב, אמרתי לעצמי שהכול עוד ישתנה וכשאני אהיה גדול אני אצליח בעסקים, יום אחד אני אהיה מיליונר. חייתי בתחושה הזו כל הזמן.

באותו יום ביקור בגליל היפה, נפגשתי גם עם אחת מבנות הכיתה שאהבתי, בת קיבוץ שהייתה איתי באותו בית ילדים, שנים לא ראיתי אותה ולא דיברנו, והיה לי חשוב להיפגש ולשוחח. הבנתי שמבחינתה הייתי הילד שהגיע לקיבוץ מהעולם הגדול, האחר, לתוך המסגרת המצומצמת בה הם גדלו. היא זכרה שהייתי מקבל חבילות עם פיסטוקים בדואר מאיראן ומחלק לילדים, זה היה משהו יוצא דופן.

תנום הילדות

עם אלפרד בבת ים

נער עובד

בסוף שנת הלימודים, הודיעו לאבא שאין מה לעשות איתי בבית הספר ובזה סיימתי את לימודי התיכון. אימא חיה אז בדירה שלנו ביוספטל בבת ים ואיתה לילי הגדולה ממני בשנה, איציק שהיה צעיר ממני בשנה והלך לבית ספר בבת ים, אלפרד שהגיע כתינוק לארץ והיה ילד בן שבע ובני אחי הקטן שנולד בארץ והיה תינוק בן שנה.

עם אחי אלפרד

אבא עוד ניסה לשכנע אותי ללמוד לבגרות בבית הספר האקסטרני פיטמן, הלכתי לשם שלוש או ארבע פעמים וזה הספיק לי. החלטתי שאני רוצה להפסיק ללמוד בכלל ולהתחיל לעבוד. ידעתי מהשנים בקיבוץ שיש לי יכולת טובה לעבוד ואני חרוץ מספיק וגם רציתי לעזור לאימא בפרנסה. לשמחתי אבא הסכים ואפילו סידר לי עבודה בתחנת דלק ברחוב אילת ביפו. ב"דלק" אז עבדנו ארבעה מתדלקים. לא היה אחד שנכנס לתחנה לתדלק ולא השאיר לי טיפ, הייתי אומר ללקוחות 'אתם תישארו באוטו', ואני תדלקתי, ניקיתי את החלונות ובדקתי שמן ומים. הם הבינו

שאני העובד המשקיע ואהבו לבוא במשמרת שלי. מהר מאוד הוכחתי את עצמי ובעל התחנה ידע שהוא יכול לסמוך עליי ונתן לי להיות אחראי על סגירת הקופה בסוף המשמרת. הוא השאיר בידי את המפתח של התחנה, עבדתי משלוש אחר הצהריים ועד חצות והייתי אחרון לצאת ולסגור את התחנה. קרו מספר פעמים שפספסתי את האוטובוס האחרון לבת ים ואז נאלצתי ללכת ברגל, זה לקח שעותיים עד שהייתי מגיע הביתה.

זו הייתה ההתנסות הראשונה שלי בלהתפרנס בכוחות עצמי, הייתי בסך הכול נער, עוד לפני גיל שמונה עשרה כשהתחלתי לפלס את דרכי בעולם העבודה והעסקים העצמאיים. בסך הכול, גם אז הייתי בודד ובקלות הייתי יכול להתדרדר לעולם של פשע, אבל לשמחתי מצאתי דרכים וכוחות להתמודד עם הקשיים. מעבודה קשה לא חששתי ועברתי לעבוד כשכיר בחנות חלפים לרכב, ליד התחנה המרכזית, שנקראה רקורד. שימשתי כשליח על אופניים שמספק חלקי חילוף למוסכים עבור רקורד. למדתי את המקצוע מהר מאוד, ואז בעל הבית, סמי, שלח אותי לעשות רישיון על טוסטוס כי הנסיעה באופניים ממוסך למוסך לקחה הרבה זמן. למדתי לרכב על טוסטוס, הוצאתי רישיון ולא חזרתי יותר לעבוד בחנות, תפסתי את העניין והחלטתי שאני יכול לעשות את זה לבד. למעשה את העסק הראשון שלי כעצמאי פתחתי עוד לפני הגיוס לצבא, כסוכן מכירות על טוסטוס. הכרתי כבר את כל היבואנים של חלקי החילוף ועברתי בין המוסכים שכבר הכירו אותי, זה היה קל מאוד אז, לא היו הרבה סוגי מכונות. לא הפכתי למתחרה של סמי, העסק שלו היה גדול מאוד והיו לו סניפים בכמה מקומות בארץ, אני רק דגדגתי אותו, הוא לא הרגיש אותי.

בשנת 1974, הגיע שלב הגיוס לשירות הצבאי, התחלתי את הטירונות ואחרי חודשיים קיבלתי דימום פנימי בחלל הבטן. אולקוס מדמם, שלא ידעו איך לטפל בו, לא האמינו לי כשהתלוננתי על כאבי בטן נוראיים, חשבו שאני עושה הצגות. באמצע אחד האימונים בטירונות התעלפתי, הגעתי להמוגלובין כל כך נמוך - 4. פינו אותי ממחנה סנור לתל השומר ולא הצליחו לעצור את הדימום. אחרי שנתנו לי שבע מנות דם החליטו לנתח ונאלצו לקצר את הקיבה. נשלחתי להחלמה בבית הבראה בנתניה אבל ברחתי משם מאוד מהר. כל ההחלמה מהניתוח לקחה כמה חודשים ושוחררתי מהשירות כנכה צה"ל. האולקוס הזה בעצם התחיל עוד לפני הצבא, מכל המתחים שהיו בבית, מאי השקט שבו חייתי, הרגשתי כאבים בבטן, אבל לא טיפלתי בזה.

מבחינתי השחרור המוקדם מצה"ל דווקא התאים לי, שמחתי שאני יכול להמשיך בעסק שלי כסוכן חלקי חילוף. חזרתי ישר לעבודה על הטוסטוס, כבר היו לי כל מיני לקוחות ובסך הכול מבחינת עסקים מהסוג הזה אז, מה שהיית צריך כדי להצליח זה

קצת כסף, אמון בין הספקים וחריצות. משם ההתפתחות העסקית שלי הייתה כמו כדור שלג. לא היה לי כסף להתחיל איתו וגם לא הייתי צריך הרבה כי קיבלתי אשראי מהספקים שהכירו אותי כבר ולמדתי לגלגל את התשלום שקיבלתי מהלקוחות ולשמור אותו אצלי לרגע הנכון כדי לבצע תשלום לספקים.

ביום הגיוס לצה"ל

הקשר עם זכאי

כשעזבתי את הקיבוץ לקראת סוף שנת 1970 הייתי פחות מבן שש עשרה, זכאי המשיך ללוות אותי מרחוק, והתחלנו להתכתב. במשך כל השנים שמרתי את מכתביו אצלי, ערימות של מכתבים שהוא שלח אליי במשך שש שנים. כשהחלטתי לכתוב את הספר הזה, פתחתי את תיק הקרטון הקטן שבו נשמרו המכתבים שקיבלתי ממנו. אני קורא את המילים הרבות שהוא כתב ומבין עוד יותר את תפקידו המרכזי בחיי באותן שנים. דרך המכתבים אני חוזר שוב אל ההתלבטויות שהיו לי באותן שנים אחרי שהפסקתי ללמוד וחזרתי לבת ים. כתבתי לזכאי על כל ההתמודדויות שלי, על המכשולים והקשיים שצצו בתקופה שעבדתי בתחנת הדלק, כשהפכתי לסוכן חלפים עצמאי, כשהתגייסתי וכשהשתחררתי. התייעצתי איתו בגילוי לב ובפתיחות על נושאים שהעסיקו אותי אז, אם זה יחסי ההורים, הפחדים שלי, התלבטויות שלי בכל תחום שהוא ענה לי תמיד במכתבים ארוכים ומפורטים. מילות העידוד שלו והטון החברי העוטף והמחנך, מרגשים אותי גם היום.

כל מכתביו נפתחים ונחתמים בביטויים של ידידות רבה וחמימות. באחד המכתבים הוא התייחס לשאלה שעלתה במשפחה שלנו, ביוני שנת 1971, אם לחזור לאיראן או להמשיך בארץ, זכאי כתב, "...מסור נא דרישת שלום ממני להוריק, אמור להם בשמי, שאני מאחל להם מכל לב, שיצליחו להסתדר בארץ ולא לחזור לפרס. גם אם קשה יותר יהיה בארץ, עדיף להישאר ולא לחזור לפרס, מסוכן הדבר! ולא כדאי להסתכן! ואתה, יוסי בכל מחיר השתדל להישאר בארץ. אף אחד מאתנו אינו יודע מה טומן בחובו העתיד. אולם ברור הדבר שבפרס הוא טומן סיכונים, ובארץ - סיכויים. היה אמיץ וחזק ואל תיסע לפרס בשום תנאי, אני מקווה שאביך יצליח להסתדר כאן בארץ ואני מאחל לך שתצליח בעיסוק החדש שהתחלת בו - חלקי חילוף למכוניות".

אני קורא במכתבים ורואה שזכאי המשיך להנחות אותי כל אותן שנים בשיפור הכתיבה שלי, נתן לי עצות איך לכתוב ברור, איך לשפר את הכתיב ואת הכתיבה. הדריך אותי איך להתמודד עם פחדים וכעסים ששיתפתי אותו בהם, ניסה לשכנע אותי לא לעשן, עודד אותי אחרי שהתגייסתי בתחילת שנת 1974, "יוסי, ידידי, אתה כותב לי שהשבוע הראשון עבר עליך קשה. אני לא מתפלל על כך יוסי, ידעתי שכך יהיה. אבל אין מה לעשות יוסי. קבל את הקשיים בסבלנות, בשקט ובהבנה... תוך הסתכלות בכל קושי, מחשבה וסבלנות ובשקט, תוכל להתגבר על הכול ואף להתקדם ולהצליח".

אחרי שנותחתי זכאי ליווה אותי במכתבים ששלח לי מדי שבוע, התעניין בכל מה

שקורה לי ואיך אני מרגיש, ועודד אותי, שוב ושוב הוא חזר על מילים כמו "אל תדאג, אל תתעצבן, תעשה הכול בשקט ובנחת ובסבלנות". הוא הנחה אותי איך להגיב להורים כשהם התנגדו לכך שאצא מהבית בשנת 1976 ואשכור לי דירה, אמר לי איך לענות לאבא כשהוא התעקש שאני אעבוד איתו בעסק שלו ואני העדפתי שלא, המעורבות שלו בחיי הייתה מלאה.

הקשר עם זכאי נקטע אז בעקבות מעידה שלו, שפגעה בי ויצרה משבר בינינו. הדבר הביא אותי לשאול הרבה שאלות על עצמי באופן כללי ועל התפקיד שהוא מילא עבורי באותן שנים של חיי. חיפשתי דרך להתגבר על התחושות שלי, וככה הגעתי לקבוצה של בני קאלו בחיפה. כעבור כמה שנים בעקבות התהליך שעברתי שם סלחתי לו על אותו רגע של חולשה.

איציק, אלפרד ואני

הנפילה של אבא

למרות הכסף הרב שהביא איתו לארץ במשך אותן שנים, אבא לא הצליח בעסקים כאן, לא מצא את הדרך. באחד הביקורים של האחים שלו בארץ, באותה תקופה, הם הזדעזעו מהמצב שבו חיינו בהשוואה לתנאים התנאים שהיו לנו ולהם בטהרן. בהמשך התחילו ללחוץ על אבא שיחזור לפרס עם הכסף שנשאר לו כדי להמשיך בעסקים איתם. הם אמרו לו "בוא נבנה ביחד בניין גדול על המגרש שלנו ברחוב פהלווי, ואחר כך נמכור אותו ותוכל לעשות עסקים בארץ", זה כנראה יצר אצלו תקוות חדשות והוא השתכנע. נראה לי שעם אשליה כזו גם אני הייתי עושה כמוהו. לאבא לא היו כוונות לחזור לשם עם כולנו, הוא נתן לרוהלא ולדויד חלק מהכסף שקיבל מהמכירה הקודמת של הרכוש שלו, שלושת האחים השקיעו את הכסף כמו שתכננו בבניין על המגרש המשותף שלהם, הקימו שם את בניין שהושכר בחלקו הגדול לחברת גז טהרן. אבא המשיך לנסוע על הקו לטהרן כל הזמן.

האחים של אבא היו שונים ממנו מאוד, בגישה שלהם לעסקים, הם הצליחו מאוד, היו בעלי יוזמה ותעוזה, מה שלא היה לו. אבל כשפרצה המהפכה האסלאמית באיראן בשנת 1979 וחומייני עלה לשלטון, הכול השתנה בבת אחת, עסקים נסגרו וכספים הולאמו, רוהלא ודויד יחד עם משפחותיהם ויהודים עשירים רבים, נטשו את איראן, הם הספיקו לעלות על אחד המטוסים האחרונים שעזבו את טהרן, הגיעו לארץ לנסות כאן את מזלם, אך אחרי זמן קצר היגרו ללוס אנג'לס.

כל הכסף שאבא השקיע בבניין על המגרש המשותף שלו ושל רוהלא ודויד, ירד לטמיון, זו הייתה מכה קשה עבורו והנפילה הכלכלית הזו השפיעה עליו מאוד לאורך כל השנים. גם הוא, כמו האחים שלו, עזב את איראן באופן סופי קצת לפני המהפכה, אבל לא קיבל על עצמו אזרחות ישראלית והמשיך לחלום שיום אחד הוא עוד יחזור לארץ הולדתו לקחת את הרכוש שלו בחזרה. הוא חש שלקחו לו את החיים. למרות שהיה לו כסף והוא גם קנה קצת רכוש בארץ ועשה עסקים, הוא לא תפס את עצמו כאיש עשיר והיה חסכן בכל מה שקשור לכסף וזהיר מדי, לטעמי, במה שנוגע להחלטות ולבחירות בחיים.

גם למותה של אימו, סבתא נושי, הייתה השפעה רבה על מצב רוחו והתנהגותו של אבא. סבתא נקברה בטהרן כשהוא היה על הקו ומותה שבר אותו. הוא הספיק להיות בלוויה שלה, אבל כשחזר בפעם הבאה לארץ ראינו שחל בו שינוי, הוא חזר עם זקן, וכיפה, והחל לפקוד את בית הכנסת מדי יום.

אבא ואחיו רוהלא באחד מביקוריו בארץ

אימי אהובתי

אימא שלי הייתה אישה מאוד מאוד אצילית ואסתטית. היא הייתה נדיבה, רחבת לב, אפילו שלא היו לה בעצם אמצעים כספיים. אישה שעברה הרבה בחיים שלה, עלתה לארץ לבד ועברה לגור בדירת חדר וחצי, אחרי שגדלה ממש בארמון. היא התמודדה עם גידול הילדים לבד, בלי אבא. וגם כאשר היה בא לבקר או שכבר גר פה בארץ, מערכת היחסים שלהם הייתה ממש לא טובה. הם אף פעם לא גרו באותו חדר והריבים ביניהם רק הלכו והחמירו ככל שהזמן חלף.

המשפחה של אימא

אימא לא דיברה מילה רעה על אבא, אבל אנחנו הילדים ראינו במו עינינו וחיינו את המצב הקשה ביניהם. הוא היה חסר סבלנות כלפיה, וכלפינו הילדים, הגיב בקיצוניות על כל דבר קטן שעשינו, אני מתאר לעצמי שההתנהגות הזו באה בעקבות השתייה שלו. כל השכנים בבניין ידעו על מה שקורה אצלנו בבית כי שמעו את הצעקות. הרבה פעמים באו אנשים, וניסו לעשות סולחה בין ההורים שלנו, גם חכמי היה אחד מאלה שבאו וניסו לשכנע שישלימו ביניהם, אבל זה אף פעם לא החזיק הרבה זמן.

כשעבדתי בתחנת הדלק, עזרתי לאימא להסתדר בהוצאות המשפחה השוטפות וגם חסכתי מהטיפים הרבים שקיבלתי מהלקוחות, כדי לממן לה טיסה לביקור המשפחה שלה באיראן. הייתי כבן שש עשרה, אבא היה אז באיראן, הוא היה שולח לה מעט כסף למחיה והיא הייתה צריכה להסתדר עם תקציב מאוד מצומצם שבקושי הספיק למשהו. אבא לא הסכים לממן לה את הטיסה ואני ידעתי שהיא מתגעגעת מאוד אל האחים והאחיות שלה שנשארו באיראן ואל אבא שלה שעדיין חי אז. קניתי לה את הכרטיס ואימא נסעה עם בני, אחינו הקטן, לעשרה ימים. זה עשה לי טוב על הלב והייתי מרוצה שהצלחתי לאפשר לה את הביקור הראשון שלה אצל המשפחה באיראן, עוד לפני המהפכה.

אימא, תמיד במטבח

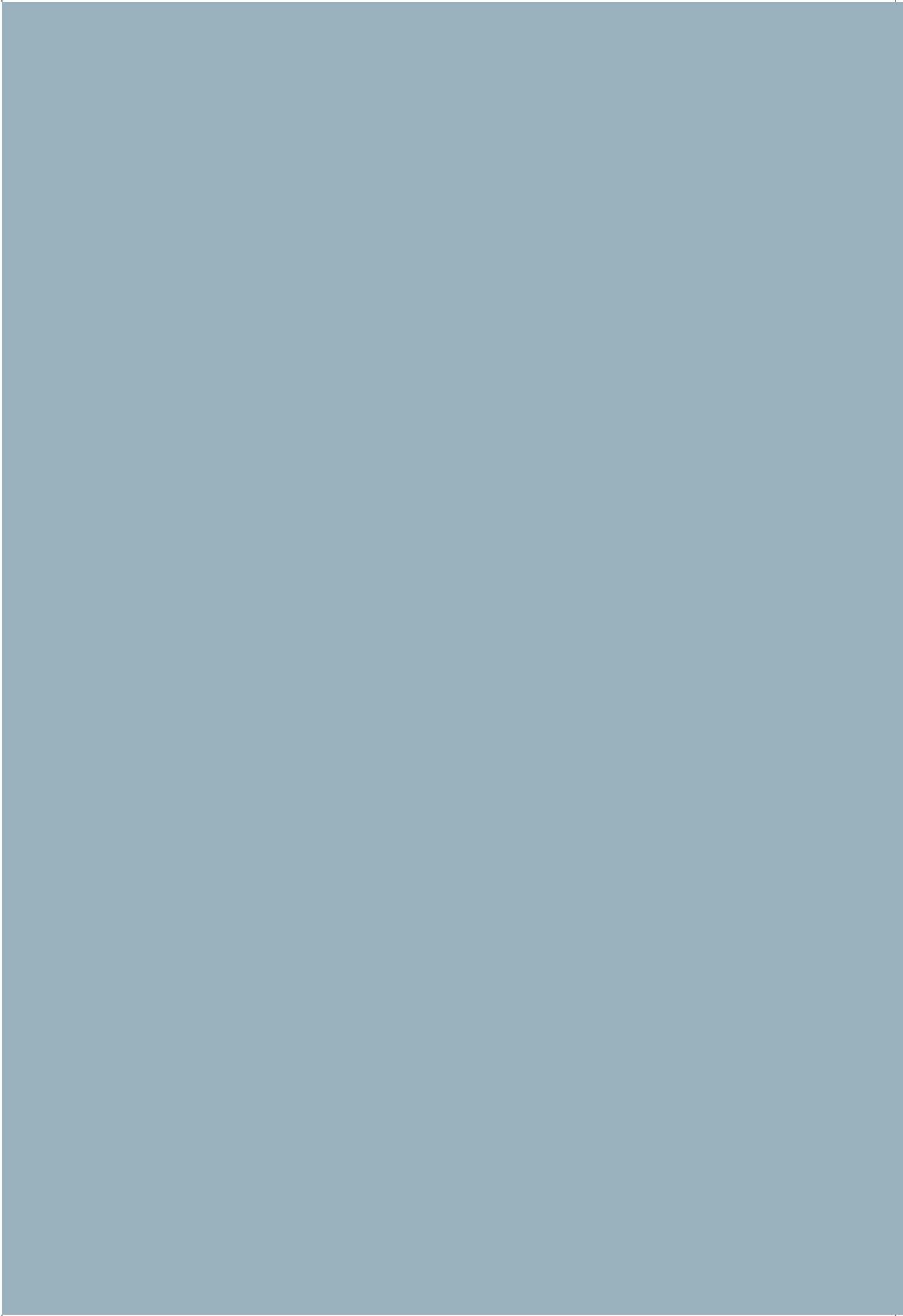
אימא ואח שלה באחד הביקורים בארץ

למרות היחס המשפיל של אבא כלפיה, אימא לא התלוננה עליו. הוא לעומת זאת, היה אומר לנו עוד כשהיינו קטנים שאימא שלנו לא חכמה, היה משמיץ אותה בכל הזדמנות. היה לי קשה מאוד לקבל את היחס של אבא כלפיה וכשהוא התחיל להתקרב לדת וללכת לבית הכנסת כל יום לכל היום, אימא ממש הייתה מחוקה מהסיפור הזה. החברים הדתיים שלו דחפו אותו להתגרש ואני הייתי בעד המהלך ועודדתי אותה. אני זוכר שליוויתי אותם לרבנות, אירוע טראומטי בפני עצמו, אחרי זה אבא שכר דירה

ועזב את הבית. ההורים התגרשו כשנה אחרי שלילי התחתנה ויצאה מהבית, ואני הפכתי בפועל לאבא של האחים הקטנים שלי. תחושת האבהות שלי כלפי אלפרד ובני, המשיכה ללוות אותי מאז לתמיד.

לאימא הייתה טקטיקה נפלאה של סלחנות ופשרנות, היא לא שמרה טינה ולא נהגה להתערב בחיים של אחרים, שמרה על מערכות יחסים מאוד טובות עם כולם, לא התערבה בזוגיות של הילדים שלה ותמיד ידעה לתת לנו עצות חכמות. במהלך השנים הבאות, עוד חזרתי לגור אצלה וכשהיא חלתה העברתי אותה לגור איתי בהרצליה פיתוח והקשר בינינו היה הדוק וקרוב מאוד עד יומה האחרון.

יחסים ונשפחה

אני יכול לומר שאת שנות העשרים של חיי הקדשתי בעיקר לפיתוח העסקים שלי, כל כולי הייתי בעניינים האלה, רכשתי ניסיון רב בנושא חלפי הרכב, יבוא ומסחר, יצרתי קשרים בינלאומיים והקמתי במו ידי את העסק המשפחתי אליו צירפתי גם את אחיי. הייתי צריך את הזמן להיות משוחרר לנסיעות רבות לחוץ לארץ ולביסוס הפעילות העסקית שלנו, הבדידות המשיכה להיות לי נוחה.

כשעברתי את גיל שלושים, ובינתיים גם האחים, אלפרד ואיציק כבר הסתדרו והתחתנו, התחלתי להרגיש לחץ חברתי ומשפחתי שגם זמני מתקרב להתחתן. בתוכי הרגשתי שאולי באמת הגיע הזמן, הם כבר היו הורים ואני עוד לא מצאתי את האחת. ככה 'נפלת' לפרשיית הנישואים הקצרים ביותר. הכרתי את פדריקה, צעירה ממוצא צרפתי, שעלתה לארץ עם אמה. היא עבדה כמנהלת בחנות של יצחק, אחד הספקים שלי, שייבא חלקי פג'ו ונעזר בידיעתה של פדריקה את השפה הצרפתית. התחלתי לחזר אחריה, היא אומנם לא שיתפה פעולה בהתחלה אבל אני לא התייאשתי ולבסוף התחלנו לצאת. מהר מאוד הגענו לשלב החתונה, לפדריקה לא היה אבא ויצחק שהיה מבוגר ממנה בעשרים שנה לפחות, מילא את מקום האב גם בהכנות לחתונה וגם היה זה שהוביל אותה לחופה. אני הייתי מאוד מבוסס מבחינה כלכלית אז וקיימנו חתונה מפוארת ממש במלון רמת אביב. הזמנתי ספקים שלי מהארץ ומחו"ל והגיעו הרבה אורחים. את ירח הדבש בילינו בפריז ובריביירה הצרפתית. יצחק ואשתו אפילו הצטרפו אלינו ערב אחד לארוחה במסעדה מאוד יפה בפריז.

חזרנו לארץ, אני לעסקים שלי ופדריקה המשיכה לנהל את החנות של יצחק הספק שלי. אחרי שהתחתנו החלטתי לקנות לה פג'ו 205 בהפתעה כדי להחליף את חיפושית פולקסוואגן הצהובה שהייתה לה. דרך מישהו שרצה לקנות את החיפושית נודע לי בהפתעה גמורה כי לפדריקה וליצחק היה רומן ארוך. הרגשתי מרומה ונבגד על ידי שניהם. החלטתי לחתוך מיד, היינו חודש אחרי החתונה, פניתי לחבר שלי שהוא עורך דין ומלווה אותי כבר שנים וביקשתי שיעזור לי להתגרש. פתחתי את העניין בפני פדריקה, הודעתי לה שאנחנו מתגרשים. הבנתי שהיא בסך הכול הייתה ילדה בלי אבא ושיצחק ניצל את חולשתה, ריחמתי עליה. פעלתי לפי ההנחיות שייצע לי העורך דין, וחתמנו שנינו על מסמכי הגירושין. השארתי מאחור את כל מה שקשור בפדריקה ובנישואים הקצרים שלי איתה. ממש מחקתי את החלק הזה בחיי ואני רוצה לקוות שאפילו שלא סיפרתי על כך לילדי, הם ידעו לקבלו בהבנה. ובקשר ליצחק? הודעתי לו את סיבת הגירושין ואחרי שלא הסכים להחזיר לי את הוצאות החתונה, הפכתי להיות מתחרה שלו, עד כדי כך, שהוא נאלץ לסגור את החנות.

המורשת של אימא

אחרי הסערה של גירושיי מפדריקה יצאתי לחופשת הירגעות, אפשרתי לה להמשיך לגור בדירה השכורה שלנו באזור כיכר המדינה עד שתמצא סידור אחר למגורים. אני עצמי עברתי לגור אצל אימא בדירתה בחולון. בינתיים רכשתי וילה בהרצליה פיתוח ואחרי שעברתי לגור בה העברתי גם את אימא לגור איתי. בשלב הזה החלו להופיע סימנים ראשונים לכך שהיא חלתה במחלה ניונית של מערכת העצבים, האופיינית ליוצאי איראן. זה התחיל במגבלות תנועה של כפות הידיים, אבל הפגיעה עברה לדיבור והמצב שלה הלך והחמיר עד שהיא נדרשה לכיסא גלגלים. החלטנו, אחיי ואני, להביא לבית אופר שתעזור לאימא בכל מה שצריך. ההתדרדרות לקחה הרבה שנים, אבל השינוי לרעה היה מאוד בולט ככל שהזמן עבר. לאט לאט המחלה החמירה והיא הייתה צריכה יותר ויותר עזרה. אני נרתמתי לעזור לה בבישולים. אימא הייתה בשלנית מעולה והוילה שלנו הייתה מאוד גדולה, כך שמן הסתם כל המשפחה, האחים שלי עם הנשים והילדים היו באים אלינו לארוחות שישי. אני הייתי דואג לקניות ואימא לבישולים. למזלי הספקתי ללמוד ממנה את

הבישול הפרסי, ולמדתי ממנה את המתכונים המסורתיים. גם אחרי שהיא עברה לדירה ברמת השרון, הייתי מתקשר אליה לקבל מתכונים והוראות מדויקות לבישול, עד שלמדתי לבשל הכול לבד, ממש כמוה. עד היום אני נחשב לבשלן טוב של אוכל פרסי, אני מומחה בגונדי, גולמה סבזי, הרבה סוגים של אורז ותבשילים נוספים שלמדתי מאימא. עם השנים הרחבתי את תחביב הבישול ורכשתי גם את סודות המטבח האיטלקי. זה היה אחרי שקניתי את הבית בוואלה אוסטה בעיר מורג'ה שבאלפים האיטלקים. התאהבתי באיטליה, באנשים ובאוכל האיטלקי.

אימא אצלי בבית ברחוב מדינת היהודים

הקשר הזוגי אליו נכנסתי אחרי שהתאוששתי מהסיפור של "נשוי לחודש", היה עם רינה, אמו של ליאור, הבכור שלי. רינה הייתה מנהלת מכירות של חברת המזרח UMI, שהיו בראשית שנות התשעים סוכנים של מכוניות אמריקאיות בארץ. החלטתי לקנות רכב חדש, יוקרתי, עם וו גרירה שיתאים לחבר את קרון הובלת הסוסים. הייתי אז בענייני רכיבה ונסעתי לתחרויות בארץ ובחו"ל. בתור מנהלת המכירות הבכירה הייתה רינה זו שיצאה לקראתי ועזרה לי בעסקה. כשהיא שמעה על התחביב שלי ביקשה לראות את החווה בה רכבתי. היא נראתה לי בחורה מאוד אינטליגנטית ונאה והזמנתי אותה יום אחד לבוא איתי לרכיבה, מפה לשם התחיל בינינו רומן, התחילה אהבה.

זו הייתה תקופת מלחמת המפרץ, והיו ערבים שבשעה שש אסור היה לצאת מהבתים. בעקבות הסגרים האלה רינה עברה לגור אצלי בוילה בהרצליה, זה התחיל מלילה אחד ובהדרגה היא נשארה לילה, ועוד לילה, עד שהעבירה את הבגדים והציוד שלה אלינו. אימא גרה אז בקומה התחתונה ואנחנו בחדר בקומה העליונה, התפתחה בין שתיהן מערכת יחסים טובה מאוד, אהבתי לראות אותן יושבות יחד ומדברות.

היינו ביחד כארבעה חודשים אינטנסיביים ואז נסעתי למזרח הרחוק בענייני עבודה, בחזר עצרתי באיטליה אצל הספק שלי. אלו שנים שלא היו טלפונים ניידים, כך שלא היה לנו קשר רציף ורק כשהגעתי למשרדי החברה באיטליה, התקשרתי אל רינה. "אני רוצה לספר לך משהו מאוד משמח", היא אמרה לי, "אני בהיריון". האמת שדי שמחתי גם אני, הייתי כבר בן 36, לא נשוי וללא ילדים, בעוד שכל האחים והחברים שלי כבר הורים לילדים. גיל 36 נחשב אז לגיל מאוחר לרווקות, כך ששמחתי לדעת שיש ילד בדרך.

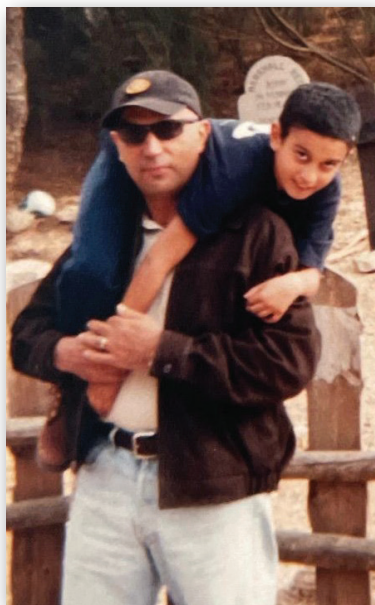
לא חשבתי שרינה תלחץ להתחתן, ידעתי שאני מאוד אוהב אותה אבל לא הייתי בשל עדיין לחתונה ולא חשבתי שבגלל ההיריון חייבים חתונה, בסך הכול הכרנו רק כמה חודשים, ולא הייתי בטוח שאסתדר איתה בנישואים, בגלל תפיסות העולם השונות שלנו. כשחזרתי לארץ ורינה סיפרה לי על כל ההכנות והבירורים שכבר עשתה לקראת חתונה, הופתעתי. אמרתי לה שאני מאוד אוהב אותה ולמרות שהקשר בינינו רציני אני לא בשל לחתונה, אבל כן רוצה את הילד. נוצר בינינו ויכוח לא נעים, היא עמדה על שלה שחייבים להתחתן ואני התעקשתי שלא, המצב הזה הכניס אותי למתח נוראי. בזאת הסתיימה הזוגיות שלנו. החלטתי לפרק את המגורים המשותפים בוילה, סידרתי לאימא דירה ברחוב סוקולוב ברמת השרון ליד אחי אלפרד, שכרתי דירת פנטהאוז עם נוף מהמם לים, בשבילי, בהרצליה פיתוח, ואת הווילה השכרתי

לשגרירות קנדה. הודעתי לרינה שזה סופי ואנחנו לא מתחתנים אבל הבטחתי לה שאהיה אבא של הבן שלנו, ואדאג לה ולו תמיד. מרוב הלחץ שרינה הפעילה עלי אותם ימים, עזבתי ונסעתי לחוץ לארץ.

אחרי כשלושה חודשים חזרתי לארץ וביקשתי להיפגש איתה, נפגשנו ברמת השרון באיזה בית קפה, והצעתי לה ללכת איתי בטוב, הבטחתי לתמוך בה, לשכור לה בית ברמת השרון, לקנות לה רכב ולתמוך בכל מה שקשור בהיריון ובילד שיולד, אבל

להתחתן אני הייתי לא מוכן בשום פנים ואופן. אמרתי שאני מוכן להיות חבר שלה, לעזור לה ואפילו אהיה מוכן לקנות לה דירה בשלב יותר מאוחר. בתוכי מאוד רציתי את הילד הזה, רציתי שיהיה לי ילד משלי ועדיין היה לי גם רגש כלפיה. אחרי כמה ימים הלכנו למגשרת וחתמנו על הסכם הנוגע לתנאי התמיכה שלי בה ובילד. עם הזמן הפכנו לידידים, שכרתי לה דירה, קניתי את כל הציוד לילד וציפינו ללידה ביחד, אפילו השתתפתי בלידה של ליאור ויצאנו מבית החולים כמו זוג הורים צעירים. בפנטהאוז אליו עברתי סידרתי חדר לליאור, רינה התחילה לבוא אליי והיינו למשך זמן מה בהורות משותפת, אך ללא יחסים זוגיים.

אהבתי את ליאור מהרגע הראשון, טיפלתי בו מאז שהיה תינוק והיה לו תמיד חדר אצלי בבית, וגם מטפלת שלקחתי כדי שתהיה איתו כשאני בעבודה או בנסיעה. דאגתי לו מתי שהיה צריך, הוא הלך לגן והתחיל גם את כיתה א' ברמת השרון, אבל בכיתה ב' העברתי אותו לבית ספר בהרצליה ובהדרגה ליאור עבר להיות אצלי יותר ויותר זמן, בהסכמתה של רינה, לצערי היו גם רגעים לא נעימים ביני לבין רינה, אבל הקשר שלי עם ליאור רק הלך והתחזק.

העוגן שלי

הייתי בן ארבעים ושתיים כשהתחתנתי עם ציפי, בשנת 1997, היא הייתה בת שלושים, ליאור היה בן שש. הכרנו דרך אחותה עופרה שהייתה מנהלת סניף הבנק בו התנהלו ענייני העסק ויזמה את ההיכרות בין ציפי וביני. אלפרד הזמין את עופרה לאירוע שעשה באולם גן אורנים להולדת הבת שלו, סתיו. במקום לבוא עם בעלה לבריתה של סתיו עופרה ביקשה מציפי שתצטרף אליה ותבוא איתה, ודאגה להביא אותי לשולחן שבו ציפי יושבה ולהכיר בינינו. גם אחרי האירוע, עופרה המשיכה לדאוג שאהיה בקשר עם אחותה הצעירה. הזמנתי את ציפי לבוא איתי למסעדה לארוחה עם אורחים שהגיעו מספרד, היא הצטרפה אליי וגם לטיול איתם בירושלים ובים המלח. בעצם התחיל קשר מאוד אינטנסיבי ומהיר בינינו, התאהבנו והתחתנו אחרי חצי שנה של היכרות.

גרתי אז בפנטהאוז בהרצליה פיתוח, הזמנתי את ארבעת האחיות עופרה, תיקי, גלית וציפי לארוחה אצלי בבית, לפני החתונה, לא הייתי צריך לעבור מבחנים יותר מדי, שתיים כבר הכירו אותי, עופרה וציפי. ההורים שלה הזמינו אותי לארוחת שיש אליהם הביתה, היה להם בית מאוד פשוט בחולון, משפחה חמה, יוצאי כורדיסטן, שומרי מסורת. הם שמחו על הקשר בינינו, אני הייתי כבר מסודר כלכלית אז, וציפי הייתה מנהלת חשבונות בחברה שהייתה קרובה למקום העבודה שלי בתל אביב. אהבתי את ציפי והבנתי שאיתה אני רוצה להקים את המשפחה שלי.

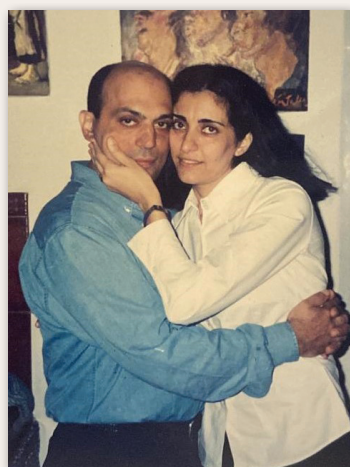

אחרי כחצי שנה התחתנו וציפי עברה לגור איתי בפנטהאוז. החתונה שלנו התקיימה בגן אורנים, במקום בו נפגשנו לראשונה והכרנו, והייתה גדולה ומאוד מפוארת, עם הרבה אורחים שהגיעו מחו"ל. בני המשפחה שלי מלוס אנג'לס הגיעו וגם ספקים שלי שהפכו לחברים עם השנים והגיעו מטאיוואן, פורטוגל, איטליה, צרפת. הייתה לוגיסטיקה רצינית לארגן את האירוע הגדול הזה.

נקודת הפתיחה של חיינו המשותפים הייתה לא פשוטה, מצד אחד כבר הייתי אב, ליאור גר איתנו בפנטהאוז והייתי קשור אליו מאוד ומאוד מגונן, וברקע תמיד הייתה גם רינה והיחסים איתה לא היו יציבים. המצב המורכב הזה היה עובדה קיימת וכולנו היינו צריכים להסתדר ביחד. על אף המורכבות והקשיים שצצו בדרך, עם ציפי

נוצר העוגן המשפחתי שלי. היום אני מסתכל על האתגרים שהיו לנו בדרך ומבין שדי טבעי שזה קורה במשפחה מורכבת כמו שהקמתי.

כל אחד מאתנו ניהל את חלקו בחיים מתוך כבוד הדדי בינינו, ציפי ניהלה את הבית והמשפחה, הקדישה את חייה לגידול הילדים ואני השקעתי את כל כולי בעסקים. היא אף פעם לא התערבה בענייני העסקים שלי ובמה שאני עושה ולא אהבה להצטרף לנסיעות שלי לכנסים ולתערוכות ברחבי העולם כי העדיפה להישאר בבית ולשמור על חמשת הילדים ולשמור על השגרה שלהם. לא יכולתי לבקש אישה טובה ממנה וגם בתקופה האחרונה אחרי שחליתי אני רואה שקשה לה להשלים עם מצבי והיא מנסה לעודד אותי שיהיה טוב ושאני אתגבר. לאורך השנים פיתחנו גם תחביבים שונים שנעשו בנפרד אך אהבנו לצאת לטיולים משפחתיים של כולנו ביחד. אני מעריך מאוד את חלקה של ציפי בגידול הילדים, היא השקיעה בהם שעות על גבי שעות, לקחה על עצמה את האחריות על החינוך שלהם והרבה בזכותה הצליחו כולם בלימודים. ציפי נתנה להם טיפול ברמה, היא אימא למופת.

ציפי שלי

הילדים שלי

חמשת הילדים שלי הם הדבר הכי חשוב לי בחיים. בחודשים האחרונים, אחרי שחליתי, כל פעם שאני חושב על העתיד שלהם אני מתמלא בעצב ובדמעות. תמיד דאגתי שהיחסים בין חמשת ילדי יהיו טובים, אני יודע שזו לא הייתה משימה קלה, בין היתר בגלל פערי הגילים בין ליאור הבכור שלי לבין ארז, נעמה, אבישי והילה. אבל אני רואה אותם עכשיו, כבר אנשים בוגרים ומשהו בתוכי נרגע כשאני מבין איך הם שומרים על הקשר ביניהם.

הפנטהאוז שבו גרתי עם ליאור בהתחלה ובו הקמתי את המשפחה עם ציפי, הלך והתמלא בילדינו. ליאור היה ילד קטן והספיק לעבור הרבה טלטלות בחיים הקצרים שלו, לא פלא שהוא התקשה לקבל את העובדה שפתאום נולד לו אח. ארז נולד כשנה אחרי הנישואים שלנו, נעמה ואבישי נולדו כולם כשעוד גרנו בפנטהאוז, והילה, בת הזקונים שלנו, נולדה בבית קרקע

ששכרנו בהרצליה פיתוח. כשעברנו לביתנו הנוכחי, כבר היינו משפחה בהרכב מלא. השתדלתי לתת לילדים את כל מה שלא קיבלתי מההורים שלי בילדות, אפילו בצורה מוגזמת, רק כדי שלא יחסר להם כלום, לא מבחינה חומרית ולא מבחינה רגשית. בתור אדם שלא הצליח בצד הלימודים שלו כילד, וגם לא למד לימודים גבוהים, אלא רק באוניברסיטה של החיים, אני גאה בכל אחד ואחת מהילדים שלי. אני רואה את הדרך שהם עשו ועושים בלימודים האקדמאיים שלהם, ואיך הם משלימים תארים וכולי מתמלא אושר.

היה לי חשוב מאוד שליאור ילך ללמוד באוניברסיטה, שמחתי שהוא סיים תואר שני במנהל עסקים ונכנס לעבוד לצידי בעסק, זה מאוד משמעותי עבורי. ב־7 באוקטובר 2021 ליאור התחתן עם ג'סי, אני כבר לא הרגשתי כל כך טוב בימים האלה, לא יכולתי לעזור הרבה בהכנות, אבל לא רק שהחתונה הייתה מקסימה, אני שמח על הזוגיות הפורחת ביניהם. בשונה מהמעורבות הדלילה שהייתה להורים שלי כשציפי ואני הקמנו את המשפחה, אני מרגיש טוב עם רמת המעורבות שלי בחייו של ליאור.

עם ליאור וג'סיקה ביום חתונתם

ארז גר איתנו ולומד עכשיו תואר ראשון במדעי המחשב במרכז הבינתחומי בהרצליה. אני מעריך מאוד את הדרך שהוא עושה. מגיל חמש עשרה בערך כשהוא היה בכיתה ט' לקחתי אותו איתי להרבה נסיעות לחו"ל, גם נסיעות עסקים וגם לטיולים. ארז היה מאוד מבריק וכשבאתי איתו פעם לטון יאנג כל העובדות התלהבו ממנו, ביקשתי שהם יכתבו לו משהו בסינית והוא הקריא את זה. בלי בעיות הם התלהבו שהוא לא רק "הנדסם" כמו שהם כינו אותו אלא גם "סמארט".

ארז ואני

נעמה, כשמה כן היא, הנועם והעדינות שהיא מקרינה עוטפים אותי והקשר בינינו חם וקרוב. היא מאוד חכמה ומשקיענית, והתחילה ללמוד לתואר ראשון בביו אינפורמטיקה ומחשבים באוניברסיטת בר אילן. נעמה גרה איתנו בבית ובשנת הקורונה, כמו כל הסטודנטים, גם היא למדה בעיקר מהבית, מבחינתי זה היה נהדר, יכולתי ליהנות כך מנוכחותה כאן, מהעזרה שהושיטה לי ומהאנרגיה החיובית שהיא מפיצה סביבה.

סלפי אבא ובת

אבישי, שסיים בהצטיינות את התיכון ועומד להתגייס ב-3 באפריל, בדיוק ביום הולדתו, נכנס לעבוד איתי בינתיים בעסק. אני רואה איזה ילד חרוץ הוא, חכם ומגדיל ראש. הוא אדם סקרן ורוצה לדעת ולהבין הכול. שיבצתי אותו לעבוד במחסן, חשבתי שזה יתאים לו, אחרי כמה זמן הוא נכנס אליי למשרד ואמר 'אין לי בעיה לעשות את זה אבל אני חושב שאני יכול לעשות יותר מזה, נסה אותי'. העברתי אותו למחלקת היבוא ואחרי יומיים הבנתי שהוא השתלב מצוין, למד מהר את העבודה על המחשב, את נושא השוואת המחירים, ברמה שאנשי מחלקת היבוא השתגעו ממנו. במקביל, עד תאריך הגיוס אבישי לא נח ולקח שני קורסים בלמידה מרחוק, בתחום שוק ההון והנדל"ן. הוא עושה הכול בצניעות ובנועם.

עם אבישי

הילה הקטנה שלנו, תיכף תסיים את התיכון, הילה בשבילי היא הפתעה גדולה, תמיד חשבתי שהיא משקיעה יותר בצד החברתי ובפן של החיים, מאשר בלימודים. להפתעתי אני מגלה ילדה סופר-חכמה שיודעת להשיג כל מה שהיא רוצה, היא כריזמטית, יודעת לנהל משא ומתן בחוכמה ומוציאה ציונים גבוהים. האהבה והדאגה שלה אליי בימי מחלתי, והמסירות האינסופית שלה לא יסולאו בפז. אין לי ספק שהילה עוד תגיע רחוק.

עם הילה

משלים עם אבא

שנים רבות סחבתי כעסים על יחסו של אבא אל אימא ואלינו ילדיו, על איך שהתנהל בחיים שלו איתנו, וגם אחרי שהם כבר התגרשו נשאר בי מטען כבד של רגשות. אבא אף פעם לא ידע לעודד באמת ולהעריך את ההצלחה שלי. אני חושב שהיה לו קשה לקבל את זה שבמידה מסוימת מגיל צעיר תפסתי את מקומו בבית, מבחינת גידול הילדים שלו, אחיי, ומבחינת הפרנסה והעזרה לאימא.

כשאבא עלה לארץ באופן סופי, רגע לפני המהפכה, הוא קנה חנות של חלקי חילוף בתל אביב, אני כבר הייתי עצמאי בתחום, והיו לי כבר לקוחות אז, הוא רצה שאני אעבוד אצלו. אחרי כמה חודשים של ניסיון שלא הצליח עזבתי. הרגשתי שבעיניו כולם יותר טובים ממני ומצליחים יותר ואני הכי פחות מוצלח. היו לנו הרבה ריבים וויכוחים, פעם אפילו ברחתי לבד לשבועיים לאילת. הוא תמיד רצה להתערב ולהגיד לי איך אני צריך לנהוג ואני רציתי ללכת בדרך שלי שהאמנתי בה. היה לו רכוש ונכסים משלו והוא התנהל בנפרד מאתנו, הילדים שלו. מדי פעם היה קצת דוחף, בעיקר בנוגע לעסקאות נדל"ן, הוא דגל בגישה שאם אתה מכניס את עצמך להתחייבויות, זה מחייב אותך לעבוד קשה יותר ולהתאמץ יותר.

החסכונות והקמצונות שלו באו לביטוי בכל תחומי החיים, גם בקשרים עם אנשים, חוץ מנושא האוכל. תמיד כשהגיע לבקר אותנו היה מגיע עם ידיים מלאות בדברי מאכל, גרעינים, או אבטיח שקנה. הוא נהג לקנות שקי אורז ולחלק כתרומה לעניים, כנראה ניסה לחסוך מהם את חיסרון האוכל כפי שהיה לו בילדות. כששאלתי אותו למה הוא נותן להם אורז, אולי עדיף לתת להם כסף שיחליטו מה לקנות בעצמם, הוא ענה לי שהוא מעדיף אורז כי אם ייתן להם כסף הם יכולים להשתמש בזה לסמים. הקשר בין אבא לבין הנכדים שלו לאורך השנים היה די דליל, הוא לא היה מעורב כל כך. עיקר הפעילות שלו במשך השנים הייתה סביב בית הכנסת, אבל לפני כמה שנים כשראיתי אותו מזדקן וראיתי איך האדם הזה מתמודד עם קשיי המחלה והזקנה שלו, החלטתי לשים מאחור את כל המטען הרגשי, כפי שאני נוהג פעמים רבות בחיים שלי, אני עושה הרבה מחיקות, סולח לאנשים, לא שומר טינה וכך גם כלפי אבא שלי.

עזבתי את מה שהרגשתי ואת הכעסים שהיו לי כלפיו, מה שראיתי מול העיניים זה את אבא שלי, ידעתי שכרגע הוא צריך אותי ואני אהיה כאן בשבילו. החלטתי להעביר אותו לגור אצלנו ביחידה הנפרדת שהייתה של ליאור, אחרי שליאור יצא מהבית ועבר לתל אביב. אבא התנגד למעבר, כל הזמן רצה לחזור לבית שלו בתל אביב, אבל כאן אצלנו בבית הוא זוכה לחיות את שנותיו האחרונות בחיק המשפחה. אני לא יכול שלא להעריך את ציפי והילדים שמאפשרים את הסידור המיוחד הזה עם אבא שלי ומקבלים אותו כבן בית, על אף הקשיים האובייקטיביים בתקופה הזו. אני רואה את החום שהוא מקבל מכולנו ובמיוחד מנעמה ולי זה מאוד חשוב.

תמונה משפחתית עם סבא

אבא עם ג'קלין ואיזק מוראדי

קשרים משפחתיים

בחנוכה האחרון, 2021, אלכס, בנה של ג'קלין והנכד של דודי רוהלא מלוס אנג'לס, יזם מפגש משפחתי ענק, שלקחו בו חלק כמאה איש מהמשפחה שלנו בארץ ובלוס אנג'לס, דודים, בני דודים, האחים שלי, אחיינים, ממש כל המשפחה. המפגש התקיים בזום לכבודי, הם הזמינו רב שהוביל את התפילה המשותפת וכולם התפללו ביחד לשלומי ולבריאותי, ואחר כך שרנו ביחד. אני התרגשתי ברמות גבוהות מהאירוע הזה, הקשרים עם המשפחה שלנו בלוס אנג'לס יקרים לי מאוד. לאבא שלי לא היה קשר כל כך טוב עם האחים שלו ועם המשפחות שלהם, הוא שמר על קשר כלשהו עם שתי האחיות שלו, אשרף ועיזאת, עד מותן, ואני דווקא שומר על קשרים הדוקים עם הדודים מאז ומתמיד. לדוד רוהלא היה תפקיד משמעותי בחיים שלי ובצמיחת העסקים שלי ועל זה אספר בהמשך, הקשר איתו היה מיוחד עבורי. רוהלא היה גדול מאבא שלי, ולמרות שנקודת הפתיחה שלהם הייתה זהה, הם היו שונים. אני זוכר אותו עוד מהילדות בפרס, הוא גר בבית מאוד מפואר ומושקע, תמיד היו מגיעים אליהם הרבה אורחים. שבעת הילדים שלו היו לבושים יפה והם חיו ברמה גבוהה. באופיו היה איש מאוד נדיב, לארג', הפוך מאבא שלי. ההצלחה של דוד רוהלא באה משילוב של כישורים טבעיים והזדמנויות שנפתחו בפניו בחיים.

עם ג'קלין ובעלה איזק בביתם בלוס אנג'לס

במשך כל השנים אני שומר על יחסים חמים וטובים עם הבנות של רוהלא ובמיוחד עם ז'קלין ואיזק מוראדי בעלה, שאירחו אותי מאוד יפה כשביקרתי אותם בלוס אנג'לס כמה פעמים. הם כמובן היו בחתונה שלי והגיעו לאירועים משפחתיים שלנו. גם עם שאנאז, בתה של אשרף דודתי, ובעלה, יש לי קשר מאוד טוב. כשהם עוד חיו באיראן, בשנות השבעים, הבן שלהם חלה בסרטן והם הביאו אותו לארץ לטיפול. אני זוכר שליוויתי אותם במשך חודשים לטיפולים בתל השומר, תרגמתי להם מה שהרופאים אמרו ועזרתי להם בכל הסידורים שהיו

צריכים, אבל בסופו של דבר לא היה סיכוי להציל אותו והם חזרו לאיראן ושם נפטר הבן. הם זוכרים לטובה את העזרה שנתתי להם ויש לי הרגשה טובה בקשר איתם.

אני חושב שמגיל צעיר מאוד לקחתי על עצמי אחריות מרכזית, לא רק בטיפול באחים שלי אלא גם בטיפוח הקשרים המשפחתיים שלנו. בדרך כלשהי הבנתי כנראה שזה תפקיד שלי, שחשוב לי לשמור על קשרי המשפחה ועל היחסים גם עם הדודים ובני הדודים שגרים רחוק. הייתי בתפקיד האח הגדול במשפחה ודאגתי לא רק לאימא שלי אלא גם לאחים שלי, לילי, איציק, אלפרד ובני. כשאני אומר שדאגתי לבני המשפחה אני מתכוון לעזרה ממשית, שנמשכת תמיד, אם זה במתן עצה טובה כשבאים לשאול אותי ואם זה על ידי סיוע ממשי כשמישהו מאחיי זקוק לעזרה. כל שלושת האחים שלי הקימו משפחות, הולידו ילדים אך בסופו של יום התגרשו, גם לילי אחותנו הגדולה התגרשה, ואני השתדלתי להיות לצדם גם ברגעים הקשים שלהם. כולנו גרים כאן בסביבה, חוץ מבני שגר בירושלים, ויוצא לנו להיפגש לא מעט. בחודשים האחרונים אחרי שחליתי, אני מרגיש את כולם עוטפים אותי ומחזירים לי אהבה ודאגה.

המשפחה של ג'קלין, הבנות נטשה ופאטי, הבן אלכס והנכדים, בלוס אנג'לס

עם שאנאז ובעלה

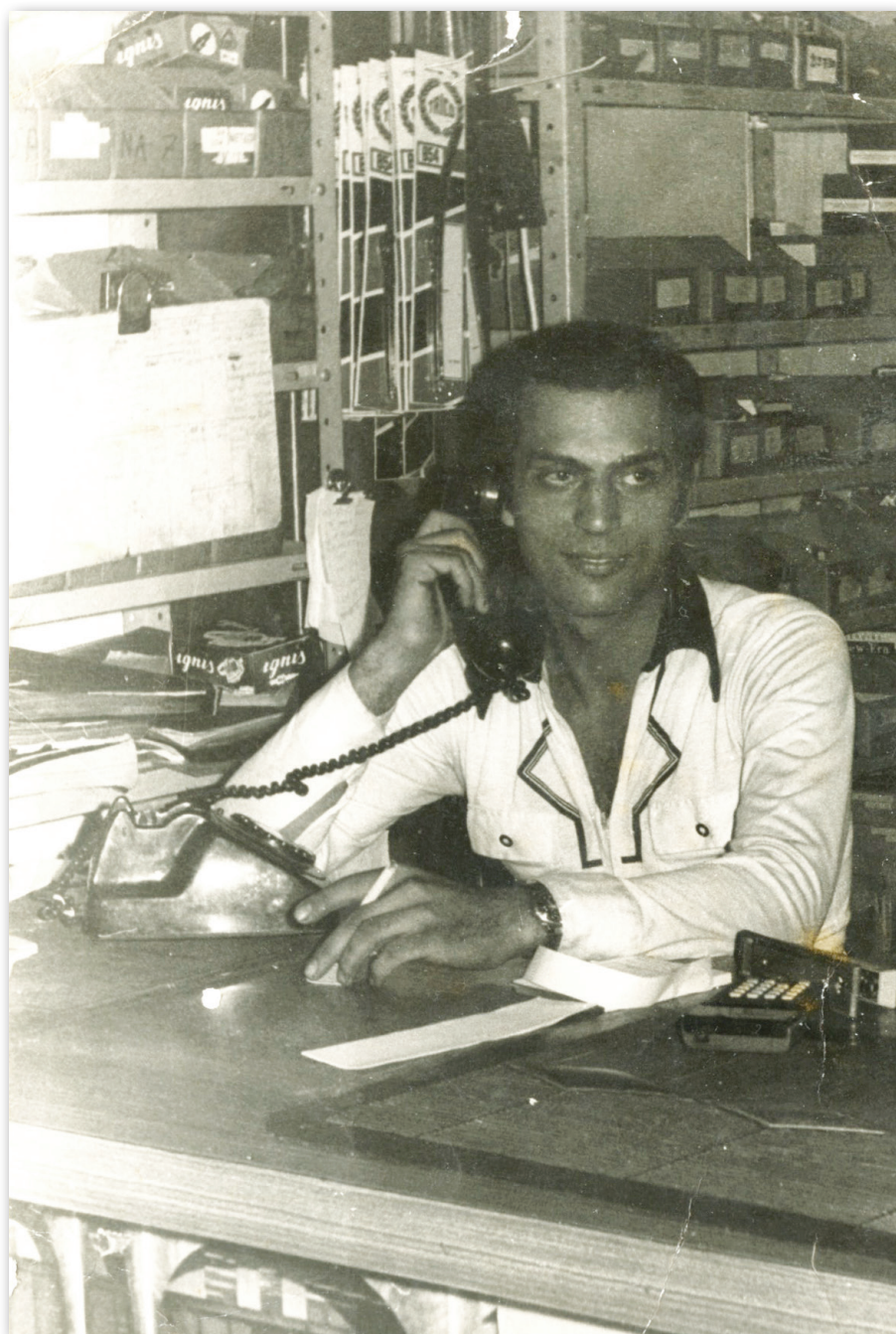

עם שרי וג'ולי בנות הדודות

כך סללתי דרכי

כשהתחלתי לכתוב את הספר על חיי ידעתי שלצד הפרק המשפחתי וסיפורי הילדות וההתבגרות שלי, יהיה מקום נכבד למסלול הצמיחה העסקית שעברתי. כמעט חמישים שנה אני עוסק בתחום החלפים לרכב. דרך ארוכה עברתי מאז שהתחלתי להסתובב על טוסטוס בין המוסכים בדרום תל אביב ולמכור חלקי חילוף באמצע שנות השבעים ועד הקמת מחסן החלפים העצום של "סופר בודי" באזור התעשייה שוהם. לא עשיתי את הדרך הזו לבד, האחים שלי הם חלק בלתי נפרד מהעסק המשפחתי שבנינו בכוחות עצמנו, ועכשיו אני רואה כבר את הדור הבא מתחיל להצטרף. אפשר לראות דמיון לעסקים המשותפים של אבא ושני אחיו, רוהלא ודויד, אך אני רואה גם הרבה שוני.

אחרי שעזבתי את עבודתי כשכיר בחנות החלפים רקורד, הייתי נחוש להצליח, מצד אחד היו היבואנים שמאוד אהבו אותי ושמחו לעבוד איתי ומצד שני המוסכים שהבינו שכדאי להם לקנות אצלי. נשענתי על היחסים הטובים שפיתחתי עם כולם וסמכתי על היכולת שלי לזהות את הכיוונים בשוק וככה מצאתי איך להגדיל את הרווחיות שלי. כשזיהיתי שיש מוצרים שהולכים בכמויות, הייתי קונה לסטוק למרות שלא היה לי שום מחסן או חנות. גרתי אז בדירה שכורה, קומה שלישית ושם הייתי שומר את החלקים שקניתי.

את הטוסטוס החלפתי די מהר בטרנזיט וככה יכולתי להגדיל את הטווח הגיאוגרפי של המוסכים איתם עבדתי. הייתי ממלא את האוטו בסחורה ונוסע לצפון הארץ, עוצר בדרך בנתניה, חדרה, חיפה, עובר ממוסך למוסך. בלילה הייתי חונה באיזה חניון באחת הערים ונשאר לישון ברכב. היה לי תמיד שק שינה ברכב, בבוקר הייתי קם, מתנגב, מתגלח, מתרענן באוטו ויוצא למכירות כאילו יצאתי ממלון 5 כוכבים. בימים שהייתי מצליח במכירה טובה, הייתי מרשה לעצמי לעצור באיזה מלון קטן, בעכו, נהריה או עפולה, ואז חוזר לקראת יום חמישי הביתה, לדירה השכורה בבת ים.

בינתיים, כאמור, גם אבא שלי שעלה סופית לארץ פתח חנות לחלקי רכב בתל אביב, וקרא לה אוטו-סופר. הוא ראה את ההצלחה שלי במסחר וניסה לשכנע אותי לעבוד איתו בחנות, לא נתתי לזה הרבה צ'אנס וזה באמת הוכח ככישלון, לא מפתיע. זה היה בתחילת שנות השמונים, והחלטתי שאני רוצה לפתוח חנות משלי. שמתי עין על חנות ברחוב יצחק שדה שהיה מלא בחנויות של חלקי חילוף.

הייתי צריך יותר מארבעים אלף דולר כדי לממן את רכישת החנות, סכום שלא היה ברשותי. מכרתי את הטנזיט, הוצאתי את כל מה שהצלחתי לחסוך ועדיין לא הגעתי לסכום. אפילו פניתי לאבא שיעזור. אבא אמר שאין לו כסף, באותם ימים זה נראה לי משונה, אבל אני יכול היום להבין שאולי באמת לא היה לו אחרי הנפילה הכלכלית שלו והכספים שנשארו באיראן.

כשיספרתי לו שאני שוקל לפנות לאחיו רוהלא ולבקש ממנו שילווה לי את הסכום החסר, אבא דווקא עודד אותי. לא עשיתי את זה בלב קל, אבל באחד הביקורים של דוד רוהלא בארץ אמרתי לו, 'בוא, אני רוצה להראות לך חנות שאני רוצה לפתוח', לקחתי אותו למקום, ודוד שלי בלי הרבה דיבורים, שאל, 'כמה אתה צריך?', אמרתי לו, 'ארבעים אלף דולר'. בנדיבותו המדהימה הזמין אותי לבוא איתו למלון, הוציא חבילה של שטרות ונתן לי. רצתי לעורך דין וקניתי את החנות הזאת.

באותו בניין במרחק שלושים מטר ממני הייתה החנות של אבא, אך אני התמחיתי בתחום אחר של חלקים וככה לא התחרינו אחד בשני. את רוב הכסף שהיה לי ושקיבלתי מדודי השקעתי ברכישת החנות ואז נשאר לי מעט מאוד בשביל להתקין מדפים ולרכוש סחורה. החנות נחשבה די גדולה, ביחס להיקף העסק שלי אז, כשמונים מטר, התקנתי קורות אבל המדפים היו ריקים. הייתי צריך למצוא פתרון יצירתי כדי לתת לאנשים שבאים לקנות תחושה שיש פה עסק גדול עם הרבה סחורה וכדאי לקנות אצלי. למזלי בשלב הזה כבר היה לי אשראי טוב אצל היבואנים, שמאוד העריכו אותי ואהבו לעבוד איתי.

כדי ליצור אשליה מסוימת של מלאי על המדפים, הייתי מחכה לסוף היום, ואוסף ברחוב את הקופסאות הריקות של הפנסים, הפיסטונים והחלקים האחרים שנמכרו בחנויות השכנות. הם היו מוציאים את הקרטונים בסוף העבודה ואני הייתי מכניס אותם לחנות שלי ומסדר אותם יפה על המדפים למעלה ומרחוק כדי שייראה שיש

מלאי של חלקים בחנות. אם היה נכנס לקוח לחנות ומבקש חלק מסוים שלא היה במלאי, הייתי אומר לו שיחכה רגע עד שאני הולך להביא את החלק המבוקש מהמחסן. בינתיים הייתי קופץ רגע ליבואן קרוב, קונה את החלק באשראי וחוזר לחנות עם הסחורה ללקוח, כאילו הבאתי את זה מהמחסן שלי.

בחנות הראשונה שלי ביצחק שדה

אחים ושותפים

מהר מאוד עשיתי עוד צעד משמעותי בחיים שלי. צעד שאני שלם איתו מאז ולתמיד. כשאציק השתחרר מהצבא, הצעתי לו להיכנס איתי לשותפות, וחילקתי בינינו את העבודה כך שהוא יעבוד בחנות שהיא מרכז העסק ואני אמשיך במכירות מחוץ לעיר. עבדנו כך במשך כמה שנים ומאוד הצלחתי, הקופסאות הריקות שהיו תפאורה על המדפים עפו מהר מאוד החוצה ולא היה כבר מקום בחנות לסחורה שהייתה לנו. הייתי קונה מהיבואנים את כל הסטוק שלהם והייתה לי קליינטורה קבועה יחסית בכל הארץ, בעיקר בחיפה ובצפון. אחרי הצטרפותו של אציק קנינו ואן נוסף והפכנו לסיטונאים ומכרנו בכל הארץ ללקוחות שלנו, גם בעזה, שכם ורמאללה היו לנו לקוחות גדולים מאוד.

There's no replacement for family

For 30 years, the Kashani family has been an integral part of the automotive industry. In 1978, the three Kashani brothers founded the SuperBody Group, specializing in replacement parts for vehicles. Today, the group is Israel's sector-leader, supplying the largest number of parts – for every type of vehicle, every model on the road.

SuperBody has two divisions:

 SuperBody Ltd. – experts in importing replacement parts.

 Super Original Ltd. – experts in importing original parts.

האחים קשאני

היה לי מספיק אומץ כדי לקנות מהיבואנים את כל הסחורה שהם היו מייבאים ולהגדיל מאוד את היקפי המסחר, אבל לקח לי עוד קצת זמן להפוך בעצמי ליבואן. הבנתי שאני יכול להיות יבואן, אבל לשם כך אני חייב לדעת אנגלית, הרי לא למדתי כלום בבית ספר. בשלב הזה אלפרד סיים גם הוא את השירות הצבאי וצרפתי אותו כשותף שווה לעסק, חלקתי את הכול במדויק בין שלושתנו, ידעתי שיש לי על מי לסמוך ושניהם אנשים מאוד חרוצים.

זה היה הרגע הנכון לקחת את עצמי בידיים, ולהתגבר על הקושי של לימוד השפה. אמרתי לאחים שלי שהם יישארו להפעיל את החנות בארץ ואני נוסע לאנגליה ללמוד אנגלית כמו שצריך. היו לי אז כבר ספקים שבניתי איתם תשתית קבועה וגם לקוחות קבועים. נסעתי ללונדון, והתחלתי קורס אינטנסיבי של לימודים בבית ספר לאנגלית. הקורס נמשך חודשיים שבמהלכם התגוררתי בדירה אצל אישה זקנה שהשכירה בבית שלה חדרים לסטודנטים. למדתי יום ולילה ובסוף התקופה כשחזרתי לארץ, שמעתי רק תקליטים באנגלית והחלטתי לעלות כיתה ולקפוץ לים של היבואנים הגדולים.

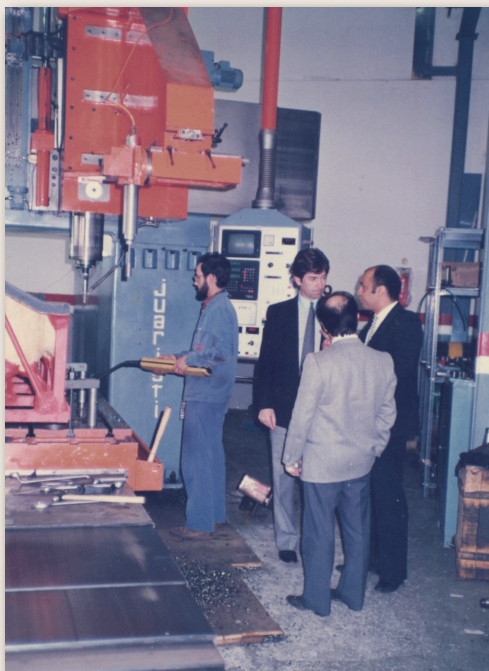

בחדר השכור בזמן לימודי האנגלית

כמגרש של הגדולים

מצויד באנגלית סבירה ובהרבה אמביציה ואומץ, יצאתי לתערוכה בינלאומית ראשונה של חלקי חילוף בברצלונה. השנה 1981, איציק ואלפרד המשיכו להפעיל את החנות שלנו ואני טסתי לתערוכה שהייתה לנקודת המפנה העסקית שלי. הגעתי לבוש היטב והסתובבתי בין יצרני הרכב והחלפים, היו שם ענקי הענף ואני עברתי ביניהם בביטחון ובראש זקוף. מהר מאוד התחבבתי על האנשים ונוצר אמון. חזרתי מהתערוכה הזו כשבידי הישג אדיר, יצרן הפגושים והטמבונים של חברת סרה מארש הספרדית הפקיד בידיי את הסוכנות שלו בארץ. כך הפכתי לייבואן הראשון של סרה מארש בישראל.

משמאלי פרננדו סרה, ברצלונה

משם המשכתי לתערוכה הבאה שהתקיימה בפרז, וגם ממנה יצאתי בהישג לא רע בכלל והתחלתי לייבא חלקי חילוף של פג'ו, כמתחרה של יצחק שאיתו היה לי חשבון פתוח.

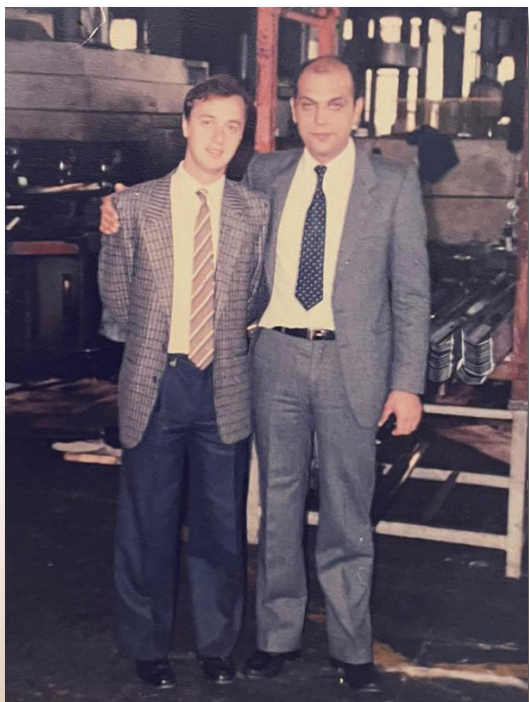
יצרתי רושם של טייקון אמיתי והצלחתי לקבל אשראי טוב מאוד מהבנקים ומהספקים בחו"ל, הם לא ידעו שבעצם אז עוד לא היה לי כזה רכוש כמו שהצגתי. קצת דומה לאבא שלנו שתמיד יצר מין אשליה כזו של עושר והצלחה סביב, כשהציג אותנו כמשפחה בעלת נכסים באיראן, כך גם אני נכנסתי לעולם הזה של פנטזיה בעסקים. אבל תמיד הצגתי את עצמי בצורה אוטנטית ואמיתית. קיבלתי את שתי הסוכנויות ושנה אחרי שתי התערוכות כבר הקמתי את העסק הרציני שלי כיבואן חלפים. למדתי שכדי להיות חזק בשוק אני צריך להתמקצע ולהתמקד בתחום אחד ולא להתפזר על הרבה תחומים. אם אתה מקצועי בתחום שלך, אז אתה יוצר לעצמך מוניטין של לקוחות שסומכים עליך, יחסי האמון עוברים לספקים בחו"ל ואתה יכול ליצור איתם מערכות יחסים חמות ואישיות. היום אנחנו עובדים עם כל חברות הביטוח ונחשבים לסיטונאים הכי גדולים בחלקי המעטפת של הרכבים.

חלפו ארבעים שנה מאז שהתחלתי בקשרי העסקים עם סרה מארש. פרננדו

המשרד שלי ברחוב רבינצקי

סרה הפך במהלך הזמן הזה לחבר טוב שלי, לא סתם חבר אלא אחד האנשים המשמעותיים והמשפיעים ביותר בחיי. כשנפגשנו בפעם הראשונה הוא היה כבר אז בעל מפעל עצום ואני בסך הכול הייתי בחור צעיר בלי הרבה ניסיון, אבל הוא האמין בי ונתן לי בלעדיות על הסוכנות שלו בארץ. הרבה מאוד מהמתחרים שלי חיזרו אחריי ורצו גם הם לייבא ממנו, אבל הוא שמר לי אמונים. זה מה שנתן לי את הדחיפה הראשונה. החלפים של סרה מארש היו מאוד ייחודיים ועם החברה הזו יצרתי בעצם מהפך בשוק החלפים בארץ. פרננדו שהפך לידיד פתח לי דלתות גם בחברות אחרות בספרד ובכך פתח בפניי הזדמנויות נוספות לצמיחה עסקית.

עם מרינו חברי הוותיק מאיטליה

עם קלאודיו חברי מאיטליה

מרחיק למזרח

ואז הגיעה הנסיעה לטאיוואן. טון יאנג, אחת החברות הענקיות בטאיוואן חיפשה סוכן בארץ, היה להם דוכן מאוד גדול בתערוכה בטאיוואן. צריך להבין שבארץ לא היו אז הרבה רכבים יפנים ולא קוריאניים ולכן היו מעט מאוד מוצרים מהמזרח הרחוק. הגעתי לתערוכה, הייתי צעיר בן 25 בערך, לבוש בחליפה מיליון דולר והתחריתי מול חברות ענק של יבואני רכב. נפגשתי עם ג'ני, המנהלת שעומדת בראש המפעל, שמעסיק עשרת אלפים עובדים. התחלתי לדבר איתה על ישראל, על טאיוואן, דיברנו בנימה אישית ואמרתי לה שלמרות שאני לא בסדר גודל של החברות הענקיות המתחרות מולי, אני יכול להבטיח דבר אחד, שאצלי טון יאנג יהיו במקום הראשון, 'לכל הגדולים יש הרבה חברות שהם מייצגים', אמרתי לה, 'אנחנו מבטיחים שאצלנו לא תהיי עוד חברה אחת בתוך רשימה ארוכה של חברות שנייצג, אלא אחת ומיוחדת'. הצלחתי לשכנע אותה. ג'ני החליטה לתת לי את הסוכנות שלהם בארץ, היא האמינה.

ביקור באחד המפעלים בטיוואן

באחת הנסיעות שלי לתערוכה בטאיוואן, לפני כעשרים שנה, הייתי אמור לחזור בטיסה של צ'יינה אייר מטאי-פה דרך הונג קונג לתל אביב. מכיוון שרציתי לעשות קצת קניות של מוצרי חשמל בהונג קונג שהיו אז זולים באופן משמעותי, החלטתי

לשנות את הכרטיסים ולטוס להונג קונג ליום ואז לעלות על הטיסה שעושה שם קונקשיון לארץ. ג'ני ששמעה ממני על התכנית ביקשה ברגע האחרון שאשאר בכל זאת את היום הנוסף בטאי-פה, כדי להשתתף בארוחת ערב עם מנכ"ל החברה. לא חשבתי פעמיים ומיד החלטתי שאני מבטל את הטיסה מטאי-פה להונג קונג ואעלה למחרת על הטיסה המקורית שממשיכה לתל אביב. באותו לילה קרתה תאונה אווירית נוראית, המטוס של צ'יינה אייר מטאי-פה להונג קונג שעליו הייתי אמור להיות, התרסק וצלל לים, 250 הנוסעים מתו כולם. אני נשארתי עם כרטיס הטיסה ביד, ושומר אותו עד היום אצלי.

במשך שנים רבות טסתי שוב ושוב לתערוכות במזרח הרחוק ולפגישות עסקים. בתערוכות האלה שהתקיימו מדי שנה נהגה חברת טון יאנג להזמין את האורחים, שהגיעו מכל העולם, לארוחת ערב חגיגית. הקשר החזק ביני לבין ג'ני והנהלת החברה הוביל לכך שאני הוזמנתי תמיד לשבת לידם בשולחן המרכזי, מה שגרם לאורחים האחרים להרים גבה, איך זה שהבחור הצעיר הזה מישראל הקטנה, יושב ליד ראשי החברה, לצידה של הגברת הראשונה של טון יאנג.

בכנס בטיוואן יושב בשולחן כבוד עם ספקים

טון יאנג נחשבים גם היום לחברה הכי גדולה בתחום של חלקי מרכב, פחחות, טמבונים, כנפיים וכו', אצלנו בעסק הם החברה המובילה. ג'ני ובעלה הם אנשים יקרים לליבי, אני אסיר תודה להם על שהאמינו בי וביכולות שלי ואפשרו לי לתת קפיצה ענקית בעסק. הפכנו לידידים ויש לי מערכת יחסים מאוד אישית וקרובה איתם, הם ביקרו אותנו בהרצליה ונסענו איתם להרבה טיולים משותפים בעולם ובאיטליה.

הפיכתנו לסוכנות יבוא של טון יאנג בארץ, יחד עם סוכנויות נוספות של חברות מאירופה שצירפתי לעסק, הזניקה אותנו קדימה וגרמה להגדלת היקפי המסחר שלנו באופן משמעותי. המצב חייב אותנו להגדיל את המחסן ובתחילת שנות התשעים שכרתי מחסן גדול ברחוב נירים בתל אביב ועברנו אליו.

אחרי ארבע שנים בערך, המשכנו להתבסס ולהצליח בשוק החלפים, עד שהמחסן בנירים הפך להיות גם הוא קטן עלינו. חיפשתי מחסן חדש ומצאתי ברחוב ראם בתל אביב בנין גדול שהיה בכינוס נכסים. עשינו חושבים ביחד, כל האחים והחלטנו לרכוש אותו ולהעביר לשם את המחסן. זה היה מבנה בן ארבע קומות וכל קומה בשטח של אלף מטר, בהתחלה זה נראה לי ענק, חשבתי שהשטח גדול מדי בשבילנו, אבל המחסן הלך והתמלא עד שנאלצנו להוסיף קומה חמישית על הגג, והוספנו מעלית משא ומעלית נוסעים. לי עצמי היה בבניין הזה משרד מאוד גדול עם חדר ישיבות מכובד שבו הייתי מארח את האורחים מחו"ל. איציק ואלפרד כל אחד היה אחראי על תחום מסוים הקשור לניהול הפנימי, גביה, לקוחות, ניהול עובדים ותפעול העסק ואני המשכתי לנהל את הקשרים עם הספקים בחו"ל. חוץ לארץ היה הטריטוריה שלי, מבחינת נסיעות לתערוכות, סגירת עסקאות לשנה הבאה ולאט לאט גם נכנסתי לענייני נדל"ן. אפשר לומר שחזרתי לשורשי העיסוק המשפחתי שלנו באיראן, הייתי קונה נכסים ומשכיר אותם.

עם ג'ני ובעלה אסקיי בטיול באיטליה

בעת ביקורי בחברת טון יאנג בטיוואן

בתערוכות ופגישות עסקיים במזרח

המחסן עולה באש

אחרי כשמונה שנים בבניין, ביומולדת של אלפרד יצאנו כולנו לאכול במסעדה ביפו, באמצע הארוחה קיבלתי התרעה מהמוקד שיש שריפה בבניין ברחוב ראם. נכנסתי עם ציפי לאוטו וטסנו לשם, מרחוק אני רואה שיוצא עשן מהבניין, 'זהו, הלך על הבניין', אמרתי לה. ידעתי איזו סחורה יש לנו שם, הכול, פלסטיק, נייר וקרטונים ולא ראיתי איך ניתן יהיה לעצור את השריפה. כשהגעתי לשם, הכול היה מלא עשן מסביב. באותו יום הייתה שביתה של עובדי הזבל והם לא פינו את האשפה, כנראה מישהו התעצבן והצית את מכולות הזבל שהיו ברחוב. הצפרדע הגדולה שעמדה בצמוד לבניין שלנו הוצתה והאש פרצה פנימה לקומות התחתונות והחלה להתפשט כלפי מעלה. הספקתי להיכנס למשרד של אלפרד בקומה הראשונה והתחלתי לזרוק מהמשרד מסמכים, קלסרים, כל החומר שקשור ביבוא, כל מה שיכולתי זרקתי החוצה, עד שהגיעו מכבי אש והוציאו אותי מהבניין. האש המשיכה לבעור ובשעה ארבע בבוקר הבניין, על כל חמש הקומות שלו - קרס, כמו מגדלי התאומים.

בבוקר, היה מחזה לא ייאמן, כשהגיעו העובדים לבניין, היו לנו אז כארבעים עובדים, הם נעמדו בחוץ מול הבניין השרוף וכולם התחילו לבכות. עמדתי לידם ואמרתי להם 'אתם תראו אנחנו נקים בנין יותר גדול ונחזור מהר מאוד לעבודה'. הדבר הראשון שעשינו היה להפוך את הבית של אלפרד לחמ"ל, שמנו שם את המחשבים וכל הציוד שהצלחנו להציל ואני נסעתי מיד לחוץ לארץ כדי לטפל במשלוחים של ציוד ולקדם את הקונטיינרים, כך שיעלו במהירות על האניות ויגיעו לארץ. קיבלנו תמיכה מאוד גדולה מהבנקים בעזרתו של גידי אלטמן, ידידי היקר ומנהל האשראים של בנק לאומי וגם מהספקים שלנו בחו"ל, זה היה מבצע לא נורמלי.

השכרנו מחסן בשטח של כמה אלפי מטר מרובע ברחוב סדן באזור התעשייה בחולון ובמקביל התחלנו לעבוד מול חברת הביטוח על התשלומים. כמובן דחו אותנו מכל הסיבות האפשריות. מזל גדול היה לנו שהצלחנו להציל את הדיסק המרכזי של אחד המחשבים שהיה באחריות אחד העובדים, שכל לילה היה לוקח איתו הביתה, כל השאר עלה באש, מחשבים, סחורה, מסמכים, והבניין כולו, הכול הלך.

תוך כארבעה חודשים, הצלחנו לחזור כמעט לפעילות שוטפת מלאה. הייתי בלחץ כי בכל זאת היה לנו נזק עצום, כמעט טוטאל לוסט. היו לקוחות שעקב המצב התחילו לקנות אצל יבואנים אחרים המתחרים שלנו, למרות שהיו שלנו במשך שנים רבות, הם חששו שלא נצליח לקום על הרגליים וכשזה קורה, והלקוחות שלך עוברים לספק אחר, הם גם יכולים להתרגל. בטווח המידי באמת הפסדנו כמה לקוחות, אבל את רובם הצלחנו להחזיר אחר כך. הייתי אומר שחלק גדול בהצלחה שלנו להתרומם חזרה היה בעזרת הספקים שאפשרו לנו לקנות סחורה ולדחות את התשלום, על בסיס יחסי האמון החזקים שהיו בינינו. טון יאנג שהיה הספק העיקרי שלח מעל למאה קונטיינרים עם סחורה ואמר שנשלם עליה רק אחרי שנקבל את הכסף מחברת הביטוח. המוניטין הטוב שלנו בבנקים שנוצר בזכות עבודתו של אלפרד במשך השנים סייע גם הוא לשיקום של החברה, אחרי השריפה. הקונקורנטים שלנו ידעו באיזה שהוא מקום שנחזור במהרה והיו כאלה שאפילו עזרו לנו ואפשרו לנו לקנות מהם סחורה עד שיגיעו המשלוחים מחו"ל. בזמן השריפה היו לנו קונטיינרים בנמל וגם בדרך שאותם שחררנו כדי להשתמש בסחורה.

כל הפעילות שלנו הייתה תלויה בתשלומים העתידיים שהיינו אמורים לקבל מהביטוח, שהוציא לנו את הנשמה בשמאות אינסופיות. נכנסתי כמובן לחובות מאוד גדולים כלפי הספקים והבנקים וסמכתי על חברת הביטוח, המשא ומתן איתם היה מתיש, למרות שהכרתי את הבעלים באופן אישי. בסופו של דבר, התפשרתי איתם על הסכום ויצאתי עם צ'ק מכובד שאפשר לנו לפתוח פרק חדש.

הבניין אליו עברנו אחרי השריפה

סופר מחסן

זה היה הרגע לעשות עוד קפיצת מדרגה, אמרתי לאחים שלי אנחנו הולכים לבנות מחסן משלנו. חיפשתי ומצאתי באזור תעשייה בשוהם מגרש בשטח של חמישה עשר אלף מטר. שלוש שנים נמשכה הבנייה של המחסן העצום שלנו בשוהם, בנינו אותו ככה שחצי ממנו משמש כמחסן וחצי מושכר לחברת המשלוחים UPS. המחסן שלנו נחשב למחסן החלפים הכי גדול בארץ, גובהו ארבעה עשר מטרים, הכול עובד באוטומציה, ממוחשב והציוד התפעולי חדיש ומתקדם. הגדלנו את צוות העובדים ועשיתי הסדר עם הבנקים להחזר החובות שנוצרו וההלוואות שלקחנו אחרי השריפה. המעבר למחסן החדש לפני כחמש עשרה שנים, פתח לנו הרבה דלתות בחו"ל,

יצרנו קשרי מסחר עם חברות נוספות וכך הרחבנו את מבחר חלקי החילוף שאנחנו מספקים. הוספנו מוצרים שלא התעסקנו בהם בצורה מאסיבית קודם, מעבר לחלקי מרכב של הרכב, כמו פנסים, מראות, פרזול, רדיאטורים ועוד. סופר בודי כבר לא מספקת חלפים ישירות למוסכים, אלא למערך מפצים שעובדים עם המוסכים ומוכרים להם את הסחורה שלנו. אנחנו מקפידים למכור חלפים באיכות גבוהה ללא פשרות. מכיוון שהספקים שמייצרים את החלפים עבורנו הם אלה שמייצרים גם עבור חברות הרכב, אני יכול לספק ללקוחות שלי חלפים באיכות טובה ובמחיר משתלם.

לא הרבה אחים מצליחים לעשות עסקים ביחד ולשמור על יחסים טובים, האחים שלי הם שותפים שלי במלוא מובן המילה, על אף שאנחנו ממש שונים זה מזה. אני לא יודע אם בלעדיהם הייתי יכול להגיע למקומות כאלה. כל אחד מאתנו עשה את הדברים הכי טובים שהוא יכול בלי לקנא אחד לשני ובלי להפריע אחד לשני. הצלחנו בקנה מידה של עסק משפחתי גדול, אבל לא הייתי מגדיר את עצמי כטייקון, נכון אנחנו עסק מבוסס שיש לו בניין משלו, חוג לקוחות קבוע ומחזורים יפים, עסק שיצר לעצמו קפיטל של נדל"ן סביב פעילות המסחר המרכזית, אבל זה תהליך שנמשך שנים וצמח לאט. זה לא שמישהו עשה כאן איזה אקזיט של כמה מיליארדים, כולנו עבדנו קשה בשביל להגיע לאיפה שאנחנו.

העיקרון החשוב מבחינתי הוא לשמור על האחוה, לשמור על יחסים כאלה שיאפשרו מרחב אחד לשני, לצד שיתוף פעולה ואמון מלא. נראה לי שהקשר הקרוב שיש בינינו מבוסס על הילדות המורכבת שהייתה לנו ועל זה שלקחתי את המושכות של גידול המשפחה כשהם היו ילדים, הרגשתי שהם חלק ממני. לא היו לנו חיים רגילים של אחים במשפחה, גדלנו בצורה קשה, וזה חיזק את האחוה שלנו ביחד ואת החיבור בינינו.

לכל אחד מאתנו, איציק, אלפרד ולי, יש תחום שהוא חזק בו. אני רואה בבירור את השוני בינינו, אבל כמו שרכב צריך את כל חלקיו כדי לנסוע קדימה, גם החברה שלנו צריכה את כל מרכיביה, שהם אנחנו. אחד ההבדלים הבולטים ביני לבין איציק ואלפרד הוא התעוזה, הנטייה שלי לקחת סיכונים וליזום מהלכים עסקיים גדולים, בעוד שהם זהירים יותר וחוששים משינויים. היו גם פעמים שהייתי ממש צריך לעבוד קשה וללחוץ עליהם כדי לשכנע אותם לעשות עסקאות ענק שנראו לי כדאיות ונכונות, אני הולך עם הבטן הרבה פעמים ואלפרד, למשל, הולך דרך הראש, אבל בשמרנות. הוא איש מאוד מחושב וחכם. איציק עומד בראש החברה הנוספת שפתחנו שנקראת סופר אורגניל, שדרכה אנחנו מייבאים חלקים אחרים כדי להרחיב את השירות ללקוחות שלנו. לפעמים אני מרגיש שהוא מסתכל על העולם יותר בפסימיות ממני. אבל כפי שאני רואה אותנו, כולנו חיים נכון, יודעים לשלב את ההשקעה בעסק, עם החיים עצמם.

תפיסת העסקים היום

אני רואה הבדלים רבים בין איך נראה עולם העסקים בימים שהתחלתי לפלס בו את דרכי לבין איך שהוא נראה היום. ישנם חלקים בהם היה קל יותר בעבר וישנם כאלה שהם קלים ונוחים יותר היום. מבחינות מסוימות בעבר היה קל יותר להצליח בעסקים, יכולת להתחיל עסק קטן בתחום שמדבר אליך גם אם לא היית מאוד מקצועי בו. למשל יכולת לפתוח מסעדה מבלי שתהיה שף, מבלי שלמדת את המקצוע. כשאני התחלתי את העסק זה היה קל יחסית קניתי סחורה, מכרתי אותה, לא הייתי צריך רישיונות או בירוקרטיה ותנאים מסוימים, לזה אני מתכוון שהכול היה קל יותר. היית חייב להתחיל בקטן כדי לגדול ולא היה איזה קרש קפיצה, רק עבודה קשה. היום גם בשביל לעסוק במסחר אתה צריך ללמוד, לדעת להשתמש במערכות דיגיטליות וממוחשבות, הכל הרבה יותר מורכב.

בתחום שלי יש היום הרבה מאוד ספקים, בעוד שפעם היית צריך כל הזמן לתחזק את הקשרים עם הספקים שלך, כדי להשיג סחורה במחירים טובים ולשמור על בלעדיות, היום הכול הפך לאינטרנטי. במידה מסוימת קל יותר להשיג סחורה, קל ליצור קשר עם ספקים, אפילו הקונקורנטים של הספק מוכרים לקונקורנטים שלי. התחרות גדולה והכלול הרבה יותר נגיש, כבר קרה לי שלקוחות גדולים שלי, שאפילו עזרתי להם גם מבחינה כספית, התחילו לייבא באופן עצמאי. כמו שהיום מישהו דופק בדלת הבית שלך ונכנס שליח עם חבילה של בגד שנקנה באינטרנט, כך גם בעסקי החלפים, כולם נעשו יבואנים. נכון שאף אחד הוא לא יבואן בסדר גודל שלנו ורבים מהם תלויים בנו, אבל אנחנו עשינו החלטה עסקית שלא עושים ברוגז עם אף אחד. מי שרוצה לייבא שייבא.

כמו שנתתי יחס טוב לספקים, ללקוחות ואפילו למתחרים, אני עושה הכול במשך שנים לשמור על האנשים שעובדים איתי. אני לא מרגיש את עצמי בוס גדול, אלא מרגיש אדם בגובה העיניים שלהם, כך אני מתייחס לעובדים שלי. אני לא יותר טוב מהם או שווה יותר. חשוב לי לדעת ברמה האישית מה קורה עם כל אחד, אני דואג לשלומם בבית ובמשפחה ואם צריך עזרה אני עוזר להם. את כל העובדים אני בחרתי בעצמי וחלק גדול מהם עובדים אצלנו כבר מעל לארבעים שנה.

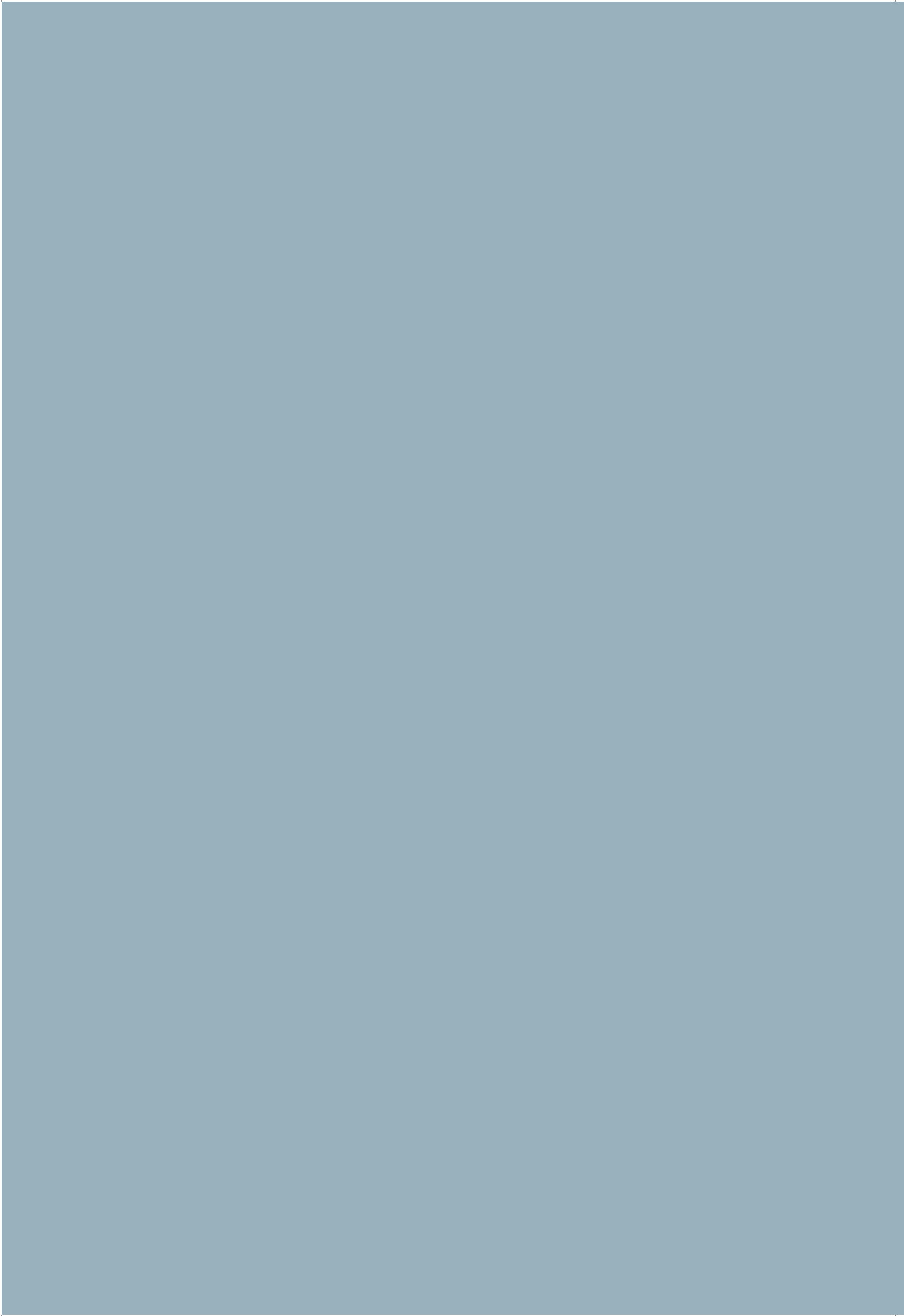

עם ליאור באחת התערוכות

לבד אבל ביחד

אני עם עצמי

מצבים של בדידות היו מאז ומתמיד חלק מהחיים שלי וליוו אותי עוד מילדות. נדמה לי שעם הזמן אפילו למדתי ליהנות מהבדידות במובן של להיות עם עצמי. מגיל צעיר למדתי לפעול לבד, לדאוג לעצמי ולפתור מצבים ללא יותר מדי עזרה של המבוגרים. אני נזכר בניסיון לחבר אותי לקבוצת ילדים בני גילי במלכיה, ניסיון שלא הצליח, הייתי שם בודד בתוך הקבוצה, פחדתי במידה מסוימת מהעולם החיצון, מהילדים עצמם, מהתמודדות עם פעולות פשוטות כמו קריאה, כתיבה, חשבון והתבודדות הייתה המוצא שלי. גם כשירדנו ל"הר וגיא" רציתי להיות מנותק כדי שלא ישאלו אותי שום שאלה שיביך אותי לענות עליה.

פעלתי כשורד עצמאי רוב תקופות חיי ולמדתי ליהנות מהלבד הזה, כלומר נהניתי להיות עם עצמי זה היה הדבר הכי טוב בשבילי. גם כשהתחלתי את העבודה, המשכתי להיות מבודד חברתית, אבל מבחינת העסקים, נפתח בפניי עולם שלם. הצלחתי ליצור המון קשרים עסקיים עם כל מיני אנשים, יהודים וערבים, המון קשרים בארץ ואחרי זה גם בחו"ל.

אם אני מסתכל על העיסוקים שלי, הן במקצוע שבחרתי כבעל עסק ויבואן, וגם מבחינת התחביבים שהתחברתי אליהם במהלך החיים, בכולם יש מרכיב של עשייה

ספייק הכלב האגדי שלא עזב אותי עד הרגע האחרון

עצמאית ופעילות יחידים. כשהתחלתי לטוס בעולם לטובת העסק, היו לפעמים נסיעות ארוכות מאוד, לתקופות של כמה וכמה שבועות, למזרח הרחוק, לאירופה, ותמיד טסתי לבד, זה בכלל לא הפריע לי, ההיפך. מצאתי שאני אוהב להיות במטוס לבד, במלון לבד, לשבת לבד במסעדה וגם להסתובב לבד, אני נהנה מכל רגע ומעדיף את זה מאשר להעביר זמן עם אנשים שאני לא מכיר. חברות אחרות שמגיעות לתערוכות בינלאומיות הגיעו לפעמים בפמליות ממש גדולות או מספר סוכנים ונציגים, אני תמיד הופעתי לבד באירועים האלה. עם חברים זה כמובן אחרת.

ידידי נפשי יוקי ויוצ'י

מתוך המצב הזה שבו לא היו לי חברים, לא נשמרו לי קשרים עם אנשים מתקופת בית הספר ובטח שלא מהצבא, יצא לי להכיר את יוקי שהפך לאחד מהאנשים הקרובים לי ביותר. כמה חודשים לפני שהתחלתי לכתוב את הספר הוא הלך לעולמו. הכרתי את יוקי ואת יוצ'י אשתו לפני למעלה מארבעים שנה, באחד מרגעי המשבר הגדולים של חיי והם ידידי הנפש שלי מאז. יוקי היה איש הגליל, בן קיבוץ דן, אבל המפגש בינינו התרחש כשאני כבר עזבתי את האזור וגרתי בבת ים, באותה דירה שכורה, בימים בהם התחלתי את דרכי בעולם העסקים. הכרנו בנסיבות בהן, שנינו, יוקי ואני, היינו על פרשת דרכים רגשית, כל אחד מהסיבות שלו, ושנינו התחלנו תהליך טיפולי באותה קבוצה בחיפה.

יוקי היה אז חבר קיבוץ והתלבט על המשך הדרך שלו, הוא בדק אפשרות של הקמת חווה לגידול פורלים, עסק שהפך עם הזמן למקום מאוד מוכר בגליל, "דג על הדן". אלה היו שנות השמונים הראשונות, אני אז נסעתי כל שבוע ברחבי הצפון עם הטרנזיט הגדול ואחרי שהייתי עושה את סיבוב המכירות שלי בערים שבדרך היינו נפגשים בחיפה עם הפסיכולוג שלנו לטיפול הקבוצתי. יוקי היה מבוגר ממני אבל הפכנו לחברים מאוד טובים. נפתחתי בפניו והוא בפניי, דיברנו על המשברים שעברנו. אני חושב שמה שחיבר בינינו זה קודם כל שמצאנו קווים דומים בילדות שלנו, דיברנו על זה ששנינו גדלנו ללא נוכחות הורים, אם כי מסיבות אחרות לגמרי. הדבר השני זו האישיות שלו, הוא היה מאוד חזק ואני תפסתי את עצמי כחלש, וקיבלתי ממנו המון כוח. מצד שני נתתי לו הרבה מאוד עצות בתחום העסקי הכלכלי, זה היה הצד החזק שלי. פרק החיים שלי בגליל קשר אותי מאוד לאזור הזה והרגשתי בביקורים אצלו בבית בדרך כמו בבית שלי. מאז בעצם לא נפרדנו. הייתי איש סודו והוא היה שלי. חלקנו את כל החוויות שעברנו בחיי המשפחה והעסק של כל אחד מאיתנו, אני הכרתי את יוצ'י אשתו ואת הילדים שלו והוא הכיר את המשפחה שלי. יוקי היה חבר, לא היו לי אז חברים אחרים, הייתי נוסע אליו, מתארח אצלו ואצל יוצ'י עוד כשהם גרו בדרך. היה לי מקום לבוא אליו והייתי מגיע אליו הרבה.

כשיוקי החליט לעזוב את הקיבוץ ולהקים את החווה, הייתי שם בשבילי, לי כבר היה קצת ניסיון בעסק עצמאי, אם כי לא הכרתי את התחום הספציפי שלו. עזרתי לו לקנות פורד אנגליה ישנה וכשהגיע המשלוח הראשון של ביצי הפורלים מנורבגיה, אספתי אותו ונסענו יחד להביא את המשלוח משדה התעופה. זו הייתה רק ההתחלה אחר כך הצטרפתי לנסיעות שלו לתערוכות מקצועיות בחו"ל וגם יצאנו להרבה חופשות ביחד.

עם יוקי הבלתי נשכח

כשליאור נולד, יוקי ויוצ'י ליוו אותי, תמכו בי, ואפילו את השם לבן הבכור שלי בחרתי בהשפעת ליאור בתם של יוקי ויוצ'י, שהייתה באה לבקר אותי עם ההורים שלה. כשאבישי נולד, קראתי לו בהשפעת שם המשפחה שלהם - יוקי ויוצ'י אבישי. באיזה שהוא אופן הם אלה שהוציאו אותי מהבדידות. מצד אחד הם לא משפחה שלי בקרבת דם, אבל מצד שני הם חברים כל כך טובים שתמיד היו איתי ואני איתם. הם היו מענה לצורך החברתי הן מבחינה אנושית והן מבחינת מיקום מגוריהם בגליל שחיבר אותי למקום בו גדלתי.

במשך השנים האחרונות יוקי כבר היה חולה והמצב שלו התדרדר לנגד עינינו, הספקנו עוד לטוס ביחד לאיטליה לבית שלי באלפים, אבל זו הייתה הנסיעה האחרונה שלנו. כשהוא אושפז באיכילוב ביקרתי אותו כמעט מדי יום. ומאז שחליתי יוצ'י ממשיכה לבוא ולבקר אותי ולהחיות את ידיד נפשי בזיכרוני.

בטיול באיטליה עם יוצ'י ויוקי

מועדוני חברים

האהבה שלי לסוסים ליוותה אותי עוד מימי התיכון כשטיפלתי בסוסים בחווה בשאר ישוב אבל אין כמו לגדל סוס משלך. את הסוס הראשון שלי קניתי באחד הביקורים שלי אצל יוקי בבית הלל, קניתי אותו מחבר שהייתה לו חוות סוסים. הייתי אז רווק והתחלתי לפתח את תחביב הרכיבה. מהר מאוד נתפסתי לעניין ורציתי להתקדם ברכיבה תחרותית אז ייבאתי סוס מהולנד, קראתי לו רינגו ואיתו התחלתי להתחרות. התאמנתי ברכיבה אנגלית בחווה ברשפון שם גם גידלתי את רינגו ונכנסתי עמוק לעניין הזה של רכיבה מקצועית, קפיצות, מעברי מכשולים והשתתפות בתחרויות בארץ ובחו"ל. הגעתי לרמה של קפיצות של 1.1. העיסוק בגידול וטיפול בסוסים הפך לחלק מהחיים שלי באותה תקופה, זה היה ברמה יומיומית, אין יום שלא עברתי דרך החווה כדי להוציא את הסוס שלי להליכה, לטיול, או לאימון רכיבה. הכרתי בחווה אנשים חדשים ונוצר לי מעגל חברתי סביב עניין משותף, אהבת הסוסים והרכיבה. בילינו הרבה ביחד סביב עניין הסוסים, השתתפנו בתחרויות בארץ ובעולם, יצאנו לטיולים ונסענו גם לקנות סוסים חדשים.

כשאתה נכנס לזה אתה כל הזמן בשאיפה לקנות עוד סוס ועוד אחד כדי לעלות רמה בתחרויות, אבל בשלב מסוים עשיתי טעות וקניתי את טיאמו, סוס שהיה ברמה גבוהה מרמת הרכיבה שלי ולא הצלחתי להשתלט עליו, ואז התייאשתי מהסיפור של הקפיצות והחלטתי לרדת מזה ולעבור לרכיבה אמנותית. רציתי להביא הפעם סוס מיוחד, כזה שעוד לא היה כמוהו בארץ והבאתי מספרד סוס מגזע אנדלוסי, קראתי לו נוואדו. הוא היה סוס מאוד מאוד מיוחד, שחור עם שיער ארוך, סוס לרכיבה אמנותית שמתאים גם לטיולים. נוואדו היה סוס הרבעה, סטליון, לא מסורס. בדרך כלל סטליונים הם סוסים לא רגועים בגלל שהם לא מסורסים, אבל נוואדו היה דווקא רגוע מאוד ויצאתי איתו לרכיבה בטיולים, רכבתי ברחבת הסוסים המנז' והתאמנתי ברכיבה אמנותית, דרסד'.

הסוף עם נוואדו היה רע, בגלל שהוא היה סוס כל כך רגוע, אחד העובדים מהחוה שחרר אותו יום אחד במנז', והשאיר אותו חופשי יחד עם עוד סוסים, זה דבר שאסור לעשות עם סוסי סטליון. העובד הזה לא ידע שהוא לא מסורס והתחילה מלחמת סוסים שבמהלכה אחד הסוסים בעט בו ושבר לו את הרגל. במצב כזה שנשברת רגל לסוס צריך להרדים אותו כדי שלא יקבל הסתבכות מעיים, אז הרדימו אותו. בשלב

הזה כבר הייתי נשוי ואבא ופחות פנוי לתחביב שלי כך שהעובדים בחווה טיפלו בנוואדו. כשכל זה קרה והרדימו אותו לא הייתי בארץ וזה תפס אותי בהפתעה ושבר אותי. החלטתי לעצור את התחביב הזה והפסקתי להגיע לחווה, למרות שהוזמנתי לרכוב על סוסים אחרים אבל זה לא אותו דבר בשבילי, אני נקשרתי לסוסים שלי.

אחרי התקרית העצובה עם נוואדו, לא השקעתי את עצמי בשום תחביב מיוחד, במשך שנים.

לפני כארבע שנים אימצתי לי תחביב חדש ונכנסתי לעניין הגולף. היו לי כמה חברים ששיחקו גולף ותמיד הזמינו אותי להצטרף אליהם.

הלכתי כמה פעמים ולא התחברתי לספורט הזה בהתחלה, אבל יום אחד אמרתי לעצמי שאני אקח כמה שיעורים של הדרכה ונראה. התחלתי במגרש גולף קטן בגעש, אפילו שזה לא נראה כך, המשחק הזה הוא קשה למדי, הוא מסובך ומעניין, גם ברמה חברתית. הוא משלב המון דברים ביחד, ריכוז, גמישות, צריך טכניקה טובה והמון מחשבה.

אחרי שנתפסתי למשחק החלטתי להיכנס למועדון הגולף בקיסריה. כשראיתי את השלט בכניסה: מועדון החברים גולף בקיסריה, פחדתי שלא יקבלו אותי למועדון האקסקלוסיבי הזה. ברגע הראשון זה נראה כמו מועדון סגור של חברים, קצת כמו הקיבוץ. חששתי שאני צריך עכשיו לעבור שוב את החוויה שהייתה לי כילד חוץ שמגיע למועדון סגור של קבוצה מגובשת. הגולף הוא באמת מועדון של חבורות של אנשים שמשחקים ביחד, מבלים ביחד, נוסעים לטורנירים בחו"ל כקבוצה, וזה נראה היה גדול עליי להתקבל למועדון האקסקלוסיבי הזה. כל החששות שלי התבדו, מהר מאוד הפכתי להיות לאחד מהמקובלים ביותר במועדון, קצת אפילו ה"דובר" של החברים בפני ההנהלה. יצרתי קשרים טובים מאוד עם כולם, גם עם החברים וגם עם ההנהלה. מה שפחדתי שאני לא אתקבל, התהפך לגמרי, אנשים רצו לשחק איתי ואני בחרתי לי את האנשים שאתם אני אוהב לשחק. הפכנו לחברים, גם עם מיכאל, המנהל שם, שמרתי על קשר יומי והוא ממשיך ללוות אותי גם בימי המחלה. אחד החברים למועדון הגולף אמר לי שמאז שהפסקתי לבוא, גם לו אין חשק לבוא, חברים מתקשרים לשאול מתי אני חוזר.

מהמרחבים של הדשא במגרש הגולף של קיסריה עברתי גם לגלוש בים. בשנה האחרונה במקביל לגולף, לפני שחליתי, קניתי סאפ ויצאתי כל בוקר, בשעות המוקדמות, לגלישה בים. בהתחלה היה לי קשה להחזיק יציב על הסאפ, ולהתמודד מול הגלים, זה ספורט שמחזק מאוד את השרירים ואת היציבה וראיתי איך הוא עוזר לי גם במגרש הגולף. הצלחתי לצרף את מיכאל, מנהל הגולף בקיסריה, לאימונים על הסאפ. המחלה החלישה אותי ונאלצתי לעזוב את כל התחביבים כמובן.

כשאני חושב על זה, אז שני ענפי הספורט שבחרתי הם ענפים המתנהלים במועדוני חברים, גם הרכיבה על הסוסים וגם משחק הגולף. אלה הם מועדונים הפועלים סביב עניין משותף של אנשים, ויוצרים סביבם גם מעגלים חברתיים, אף אחד לא בודק אותך אם יש לך בגרות, או מה הרקע האקדמי שלך. נכון ששני התחביבים האלה קשורים בסטאטוס חברתי גבוה, וזהו ספורט של עשירים, אבל עשיתי זאת, הצלחתי להגיע מהמועדון הקיבוצי שבו אני ילד חוץ עם נחיתות בכל תחום, למועדון היוקרתי - מועדון הגולף. עשיתי דרך ארוכה מנקודת הפתיחה הנמוכה שבה התחלתי ועד להצלחה ולמעמד אליהם הגעתי גם בתחום התחביבים שלי.

עם השנים יצרתי לעצמי מין מועדון חברים משלי המבוסס על קשרים אישיים שהתגבשו עם הזמן, חבורה של שמונה גברים, חלקם לקוחות שלי, חלקם קשורים לענף הרכב, חלקם חברים של לקוחות שהגיעו בעקבותיהם, אנשים מתחומי מקצוע שונים. המכנה המשותף של כולנו הוא ההווי המשותף שיצרנו והרצון להיפגש ולבלות יחד. אנחנו חוגגים יחד ימי הולדת, נפגשים על בסיס די קבוע, מטיילים, יוצאים יחד ולפעמים מצרפים גם את בנות הזוג והנשים. לחתונה של ליאור הזמנתי את כולם. עד שהגיעה הקורונה נסענו הרבה לטייל בחו"ל, פעם ליוון, פעם לבית שלי באיטליה, ופעם לריביירה הצרפתית ומאז זוהי "קבוצת ריביירה". החבורה הזו יקרה לי והיא בעצם הפכה למועדון חברים סגור.

עלי יקר שלי

אולי זה יישמע משונה לכמה אנשים, אבל מי שהפך לאחד האנשים הקרובים אלי ביותר בחודשי המחלה, זהו עלי. עלי, בן גילי בערך, הוא תושב עזה, שבמשך שנים ארוכות עבד אצלנו ובתקופות מסוימות גר בתל אביב. כשהחמאס השתלט על עזה והמצב נעשה שם רגיש מדי לא הייתה לו ברירה והוא חזר לשם. אנחנו מכרנו לעזה חלפים במשך כל השנים, היה לנו שם סניף ועלי עבר לעבוד בו כדי למכור שם את הסחורה שלנו. מדי פעם כשהיה צריך להגיע לארץ כדי לאסוף את הסחורה, הייתי מזמין אותו להתארח אצלי בבית. בצורה כזו אנחנו שומרים לא רק על קשרי מחסר, אלא הרבה יותר מזה, נוצרו בינינו יחסים חבירים וקרובים מאוד.

בשנתיים האחרונות עלי לא יכול היה לצאת מעזה וכשהוא שמע שאני חולה, הוא פשוט עזב הכול ובא אליי כדי לעזור לי. בן אדם מדהים, איזו תהפוכה הוא עשה בחיים

שלי. כבר כמה חודשים שהוא גר אצלי בבית, עוזר בעבודות בבית, בחצר, עובד במחסן שלנו ובעיקר הפך להיות הבאדי שלי. הוא מטפל בי. כשעוד יכולתי ללכת הוא יצא איתי כל בוקר להליכה על החוף, לפעמים יחד עם איציק אחי. קשה לאנשים להבין שאני מארח מישהו מעזה אצלי, אבל עלי הוא פשוט בנאדם יקר לי כל כך. גם כשנכנסתי לאשפוז באיכילוב, עלי לא עוזב אותי לרגע, הוא נשאר לישון לידי בלילות ודואג לכל מה שאני צריך.

פרק של השלמה

כשמונה חודשים עברו מאז שאובחנתי במחלה, התחלתי את כתיבת הספר הזה לאחר האבחון, בין טיפול לטיפול, בין נסיעה ל"הדסה" ירושלים, לבין בדיקות חוזרות באיכילוב וחוזר חלילה. בימים שבהם חשתי התאוששות מהטיפול, עסקתי בענייני השוטפים, בעסק ובבית, בקשרים עם המשפחה ועם החברים וגם השקעתי את הזמן בלהעלות על הכתב את סיפור חיי. אחרי שהשלמתי לעבור בין הפרקים השונים של חיי, להיזכר באנשים שהשפיעו עליי בתקופות שונות, בחוויות שצברתי, הטובות יותר או פחות, אושפזתי באיכילוב. את הפרק הזה אני כותב דרך שיחות טלפון שקיימתי במשך שבועיים מבית החולים, עם אורנה שסייעה לי בכתיבת הספר כולו.

ביקשתי לכלול בספר גם את מה שקרה לי בחודשים האחרונים מאז שאובחנתי. שנה לפני כן הייתה לי תחושה פנימית שמהו לא טוב עומד לקרות, עשיתי מעשה לא אופייני לי כל כך וקניתי אופנוע BMW 1000, פתאום לא חשתי לקחת סיכונים. זו הייתה פעם ראשונה שעליתי על אופנוע כבד כזה ונפלתי כמה פעמים עד שהצלחתי לנסוע עליו. אבל זו הייתה חוויה ענקית, מכת אדרנלין כל פעם שעליתי על האופנוע, נסעתי לטיולי אופנועים עם חברים בכל הארץ וזה היה נהדר, אבל הרגשתי את הסיכון הפיזי שלקחתי ופחדתי בנסיעות האלה. אחרי שכמעט פגעה בי משאית בכביש החוף, בדרך חזרה מהגולף בקיסריה, החלטתי למכור את האופנוע.

באחד הימים כשחזרנו מחופשת פסח באילת תפס אותי שיעול ולא עזב אותי כל הדרך. חשבתי שזו סתם הצטננות אבל השיעול לא עזב והלכתי להיבדק. בהתחלה הרופאים חשבו שזו דלקת ריאות ונתנו טיפול בהתאם. אחרי שהטיפול התרופתי לא עזר והשיעול נמשך, נשלחתי לעשות CT ואז גילו שבעצם יש לי גידולים ממאירים בריאות. הייתי בשוק. הבנתי שהמצב הוא כזה שכבר אי אפשר לנתח ושלחו אותי מיד לטיפול. ציפי ניסתה לשמור על אופטימיות ואמרה שהכול יהיה בסדר, היא חיזקה אותי ועודדה אותי שלא אשבר.

מאז הגילוי, למרות כל הטיפולים שעברתי, כל ההקרנות והכימוטרפיה, מסתבר שהמצב רק החמיר, הגידול התפשט למקומות אחרים בגוף, לעצמות ולראש, התחלתי לסבול מכאבים קשים ובסופו של דבר הוחלט לאשפז אותי. באופן כלשהו, כאן בבית חולים אני מרגיש עכשיו מאוד רגוע, מאוד שלם עם המצב, למרות מה שאני עובר עכשיו. אני מקבל את גורלי כמו שהוא.

במהלך כל חודשי המחלה, עוד לפני שאושפזתי, הרגשתי איך האנשים הקרובים אליי מתגייסים למעני, האחים שלי מראים לי אהבה אינסופית בתקופה הזו, כל אחד

נותן יד איפה שאפשר. בני, שהוא פסיכולוג ומתגורר בירושלים, דאג לי בכל מה שקשור בטיפולים שקיבלתי בהדסה, איציק בא לבקר כל יום ויצא איתי להליכות, לילי מבקרת ומשתפת אותי בגישות שלה לחיים ואלפרד, הוא כמו יד ימיני בכל מה שקשור לעסקים שלנו ולעניינים האישיים שלי. הילדים שלי עוטפים אותי באהבה וקשה לי לחשוב מה שעובר עליהם בכל התקופה הזו. רק המחשבה על כך מעלה דמועות בעיניי, אני לא יכול לשאת את העצב והדאגה בעיניים שלהם כשהם מסתכלים עליי.

אני כבר כשבועיים באיכילוב, כולם באים לבקר אותי, המשפחה האהובה שלי, החברים הרבים והיקרים לי, העובדים שלנו שהם כמו משפחה. ככל שיש לי כוחות אני מדבר עם כולם. גם אם לא הזכרתי בשמות את כל חבריי הקרובים כל כך לליבי, הם איתי כל הזמן.

את אהבתי לכם, ילדיי, ציפי אשתי, אחיי ובני משפחתי, תמצאו בספר, ואולי תגלו בו גם דברים שלא סיפרתי, אך היה לי חשוב להעלות אותם על הכתב. השלמתי את הדרך ואני יודע שאני משאיר את כולכם מסודרים. חשוב לי שתשמרו על אחווה במשפחה, על מערכת יחסים טובה בין כולם ותמשיכו בדרך שפילסתי.